

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (Ձև 5)

(հազ.դրամ)

01 հունվարի 2015թ.-ից մինչև 30 սեպտեմբերի 2015թ.

Ծանոթագրություն 1. Իրավական դաշտ

1.1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հանդիսանում է բաց բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը հանդիսանում է 1991թ-ին հիմնված «Հայկապ Բանկ» ՍՊԸ իրավահաջորդը: Բանկը գրանցվել է 20 սեպտեմբերի 1991թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 գրանցման համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժութային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում , թվով 25 մասնաճյուղ գտնվում են Երևանում, ևս 26-ը՝ ՀՀ մարզերում և ԼՂՀ-ում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Պուշկինի 19:

2015թ.-ի երրորդ եռամսյակում Բանկի աշխատակիցների միջին թիվը կազմում էր 673 մարդ:

1.2. Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, զնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

Ծանոթագրություն 2.1. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

2.1.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

2.1.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

2.1.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

2.1.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

2.1.5 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2014թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

ՖՀՄՍ 13, Իրական արժեքի չափում

ՖՀՄՍ 13-ը հստակեցնում է իրական արժեքի սահմանումները և ապահովում է համապատասխան ուղեցույց և մանրամասն բացահայտումներ իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ: Ստանդարտը չի առանձնացնում, թե որ միավորները պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով: ՖՀՄՍ 13-ի շրջանակներն ընդարձակ են, և այն կիրառելի է ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական այն հոդվածների համար, որոնց համար այլ ՖՀՄՍ-ները պահանջում կամ թույլ են տալիս իրական արժեքի չափումներ և իրական արժեքի չափումների վերաբերյալ բացահայտումների կատարում, բացառությամբ որոշ հանգամանքների:

Ստանդարտի կիրառման առաջին տարում պարտադիր չէ բացահայտումներին ներկայացվող պահանջները կիրառել համեմատական տեղեկատվության նկատմամբ:

Բանկը ՖՀՄՍ 13-ը առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 28:

ՀՀՄՍ 1, Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում (Փոփոխություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը այլ համապարփակ եկամուտներում ներկայացված տարրերը խմբավորել այնպիսի խմբերի, որոնք մնացած ՖՀՄՍ-ների համաձայն. ա) հետագայում չեն վերադասակարգվելու շահույթի կամ վնասի և բ) հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթի կամ վնասի, երբ առաջանան որոշակի պայմաններ: Բանկն ընդունել է այս փոփոխությունը, որը փոխել է այլ համապարփակ եկամուտների տարրերի ընթացիկ ներկայացումը, սակայն չի ազդել դրանց չափման և ճանաչման վրա:

ՖՀՄՍ 7, (Փոփոխություն) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Փոփոխությունը հավելում է ՖՀՄՍ 7-ի որակական և քանակական բացահայտումներ կապված ճանաչված ֆինանսական գործիքների զուտ և համախառն գումարների հետ, որոնք՝

ա) հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ,

բ) ենթակա են կատարման հիմնական հաշվանցման պայմանավորվածության կամ նմանատիպ համաձայնագրերի ներքո, եթե նույնիսկ հաշվանցված չեն ֆինանսական վիճակի հաշվետվության մեջ:

ՖՀՄՍ-ն կիրառվել է առաջին անգամ ընթացիկ տարում: Տես՝ ծանոթագրություն 29:

ՀՀՄՍ 32 (Փոփոխություն), Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

ՀՀՄՍ 32-ի փոփոխությունները ներառում են կիրառման ուղեցույց ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման համար ՀՀՄՍ 32-ի չափանիշների կիրառման ընթացքում անհամապատասխանությունների վերաբերյալ հետևյալ երկու բնագավառներում.

- «Տվյալ պահին ունի հաշվանցման իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» դրույթի իմաստը՝ փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հաշվանցման իրավունքը պետք է իրավաբանորեն ամրագրված լինի կազմակերպության բնականոն գործունեության ընթացքում, կազմակերպության և բոլոր մնացած կողմերի անվճարունակության և սնանկացման դեպքում, և այդ իրավունքը պետք է առկա լինի բոլոր կողմերի համար:
- Քանի որ գործնականում ՀՀՄՍ 32-ում առկա «միաժամանակյա մարման» մեկնաբանության գործնական կիրառման մեջ առկա էր բազմազանություն, ուստի ՀՀՄՍ-ն պարզաբանեց զուտ մարման սկզբունքը և ներառեց համախառն մարման համակարգի օրինակ՝ ՀՀՄՍ 32-ի զուտ մարման չափանիշին բավարարող բնութագրիչներով:

Փոփոխությունները կիրառվում են հետընթաց՝ համաձայն իրենց անցումային դրույթների: Քանի որ Բանկը ներկայումս իր ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից որևէ մեկը չի ներկայացրել զուտ հիմունքով կիրառելով ՀՀՄՍ 32-ի դրույթները, այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունեցել ներկայացված բոլոր ժամանակների [համախմբված] ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 39 (Փոփոխություն), Ածանցյալների փոխարինումը և հեջավորման հաշվապահական հաշվառման շարունակությունը

ՀՀՄՍ 39-ի փոփոխությունները թույլ կտան շարունակել հեջավորման հաշվապահական հաշվառումը այնպիսի իրավիճակում, որտեղ ածանցյալը, որը նախատեսված էր որպես հեջավորման գործիք, ըստ օրենքի կամ կանոնակարգի փոխարինվել էր, որպեսզի իրականացներ քլիրինգ կենտրոնական գործընկերոջ հետ, եթե նման պայմաններ լինեին:

ՀՀՄՍ 36 (Փոփոխություն), Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով փոխհատուցվող գումարների բացահայտումներ

Այս փոփոխությունները պարզաբանում են, որ Բանկը պետք է բացահայտի ակտիվի փոխհատուցվող գումարը (կամ դրամական միջոցների գեներացման ակտիվի կամ ակտիվների խմբի) ամեն անգամ, երբ արժեզրկման ծախսը ճանաչվում է կամ հակադարձվում ժամանակահատվածի ընթացքում: Բացի այդ, նրանք ներկայացնում են որոշ նոր բացահայտումներ, որոնք պետք է կատարվեն, երբ արժեզրկված ակտիվի փոխհատուցվող գումարը հիմնված է իրական արժեքի վրա՝ հանած օտարման ծախսերը, այդ թվում՝

- իրական արժեքի չափման վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություն, ներառյալ իրական արժեքի հիերարխիայի կիրառելի մակարդակը, և յուրաքանչյուր գնահատման մեթոդների նկարագրությունը և կատարված հիմնական ենթադրությունները,
- կիրառված զեղչման դրույթները, երբ օտարման ծախսերը հանած իրական արժեքը չափվում է կիրառելով ներկա արժեքի մեթոդը:

Փոփոխությունները կիրառվում են հետընթաց՝ համաձայն իրենց անցումային դրույթների:

ՖՅՄՍ 10, 12 և ՀՀՄՍ 27, Ներդրումային ընկերություններ

Փոփոխությունները տալիս են ներդրումային ընկերության սահմանումը և տրամադրում են այդ սահմանման մանրամասն կիրառման ուղեցույցը: Այն ընկերությունները, որոնք համապատասխանում են սահմանմանը պետք է չափեն ներդրումները, որոնք հանդիսանում են ուրիշ ընկերությանը վերահսկող բաժնեմաս (այլ կերպ ասած, դուստրերը), իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, դրանց համախմբման փոխարեն: Բարեփոխումները նաև ներկայացնում են ներդրումային ընկերությունների համար նոր բացահայտումների պահանջներ:

Փոփոխությունները կիրառվում են հետընթաց՝ համաձայն իրենց անցումային դրույթների:

2.1.6 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա խմբի/Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՅՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՍԽ-ն վերջերս թողարկել է ՖՅՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՍ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՅՄՍ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՅՄՍ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

2.2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

2.2.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ձուտ առևտրային եկամուտ

Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ձուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

2.2.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում: Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները:

	30 սեպտեմբերի 2015	31 դեկտեմբերի 2014
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	473.71	474.97
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	531.36	577.47

2.2.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացմանը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում վճարում է նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

2.2.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրանական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

2.2.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

2.2.6 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

2.2.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով

պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Համաձայն հեջի արդյունավետության, ածանցյալների իրական արժեքի փոփոխությունները, որոնք նախատեսված են որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման գործիքներ, ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում և ներառվում են սեփական կապիտալի դրամական միջոցների հոսքերի հեջի պահուստում: Հեջավորման փոխհարաբերության ցանկացած անարդյունավետություն անմիջապես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այն ժամանակ երբ հեջավորված հոդվածը ազդում է շահույթի կամ վնասի վրա, ցանկացած օգուտ կամ վնաս, որը նախկինում ճանաչվել է այլ համապարփակ եկամուտում, սեփական կապիտալից դասակարգվում է շահույթում կամ վնասում և ներկայացվում է, որպես վերադասակարգման ճշգրտում, այլ համապարփակ եկամուտում: Այնուամենայնիվ, եթե ոչ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում է որպես հեջավորված գործարքի արդյունք, նախկինում այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված օգուտը կամ վնասները ներառվում են հեջավորված հոդվածի նախնական չափման մեջ:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի

մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխառությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխառությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

2.2.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են պարտքային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների

ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ միջև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում պարտքային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի

կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

2.2.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

2.2.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետզհետե պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

2.2.11 Որպես գրավ դրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Ձուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

2.2.12 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Բանկը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

2.2.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-5	20-100
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	1-5	20-100

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

2.2.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1 ից 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

2.2.15 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոփոխատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

2.2.16 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

2.2.17 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են

համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

2.2.18 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

2.2.19 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտատպանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

2.2.20 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

2.2.21 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

2.2.22 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

2.2.23 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասին հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները հատկորոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն բաղկացուցիչ մասերը, որոնք ներառված են ապրանքներ կամ ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ): Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ կայացնելու համար որոշում սեզմենտի վրա կիրառվող աղբյուրների վերաբերյալ և գնահատելու այդ ընթացքը, և որի մասով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

2.2.24 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՅՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխառությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Չարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

**Ծանոթագրություն 3 Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ**

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Տոկոսային եկամուտ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	251,487	1,062,336	1,182,514
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառություններից	6,130,767	5,937,892	7,935,223
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	1,100,459	1,092,205	1,431,796
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	248,815	311,604	478,094
Այլ տոկոսային եկամուտ	18,000	46,789	35,372
Ընդամենը	7,749,528	8,450,826	11,062,999

Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	2,052,846	1,616,578	2,288,921
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	1,552,741	1,801,272	2,373,956
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	148,539	105,950	148,192
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	570,768	-	16,137
Այլ տոկոսային ծախսեր	10,118	1,349	5,138
Ընդամենը	4,335,012	3,525,149	4,832,344

Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	3,414,516	4,925,677	6,230,655
--	------------------	------------------	------------------

**Ծանոթագրություն 4 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ**

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Դրամարկղային գործառնություններից	71,343	65,530	92,274
Հաշվարկային ծառայություններից	357,524	411,574	480,218
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	7,690	11,805	20,757
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	64,097	129	77,430
Վճարային քարտերի սպասարկումից	222,744	219,137	301,563
Լոնբարդային վարկերի տրամադրումից եկամուտ	164	15,103	15,142
Այլ կոմիսիոն վճարներ	322	7,756	
Ընդամենը	723,884	731,034	987,384

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	7,103	6,832	10,108
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	253,685	203,290	288,247
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	25,633	19,136	26,656
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	2,071	11,665	14,843
Այլ կոմիսիոն վճարներ	36,109	35,031	51,060
Ընդամենը	324,601	275,954	390,914

Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	399,283	455,080	596,470
--	----------------	----------------	----------------

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Եկամուտ շահաբաժիններից	325	17	17
Ընդամենը	325	17	17

Ծանոթագրություն 5 Ձուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից Առևտրային նպատակով պահվող ներդրումներից

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից պարտքային արժեթղթերից ածանցյալներից	-	-	-
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	(13,489)	-	-
Ընդամենը	(13,489)	-	-

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ եկամուտ

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնետոմսերից պարտքային արժեթղթերից	(59,959)	(141,605)	(153,328)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	58,200	278,122	340,395
Ընդամենը	(1,759)	136,517	187,067

Արտարժույթային գործառնություններից

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	663,942	611,345	919,652
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(82,328)	(13,276)	(921)
Ընդամենը	581,614	598,069	918,731

Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներից և հուշադրամներից

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	78,456	33,957	60,116
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(841)	(13,279)	91,520
Ընդամենը	77,615	20,678	151,636

Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	643,981	755,264	1,257,434
---	----------------	----------------	------------------

**Ծանոթագրություն 6 «Այլ գործառնական եկամուտներ»
Այլ գործառնական եկամուտ**

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	397,186	222,541	317,763
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	33	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	12,882	27,168	54,248
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ եկամուտներ	-	-	-
Արտասովոր եկամուտներ (առկայության դեպքում)	-	-	-
Այլ եկամուտներ	12,985	26,759	42,259
Ընդամենը	423,086	276,468	414,270

Ծանոթագրություն 7 «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Սկզբնական մնացորդ	-	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	-	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	-	-
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Սկզբնական մնացորդ	-	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-	-
Պահուստին կատարված	-	-	-

մասնահանումների վերադարձ	-	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասնահանումներ	-	-	-
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-

Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Սկզբնական մնացորդ	1,590,866	960,320	960,320
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	2,528,815	2,188,325	3,391,913
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	(1,915,953)	(2,038,124)	(2,687,932)
Պահուստին կատարված զուտ մասնահանումներ	612,862	150,201	703,981
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	(573,165)	206,897	(21,607)
Պահուստի օգտագործում			
Վերջնական մնացորդ	1,630,563	1,317,418	1,642,694

Ներդրումների գծով	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Սկզբնական մնացորդ	-	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	-	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասնահանումներ	-	-	-
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-

Այլ ակտիվների գծով	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Սկզբնական մնացորդ	38,700	18,322	18,322
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	211,753	659,594	1,078,172
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	(217,472)	(669,663)	(1,041,717)
Պահուստին կատարված զուտ մասնահանումներ	(5,719)	(10,069)	36,455
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	(105)	(154)	(36,912)
Պահուստի օգտագործում			
Վերջնական մնացորդ	32,876	8,099	17,865

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Սկզբնական մնացորդ	-	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումներ	-	-	-
Պահուստին կատարված մասնահանումների վերադարձ	-	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	-	-
Նախկինում հաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	-	-	-
Պահուստի օգտագործում	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-

Ընդամենը զուտ մասհանումներ պահուստներին	607,143	140,132	740,436
---	---------	---------	---------

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվություններում և ծանոթագրություններում բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների, ինչպես նաև հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների գծով ընդհանուր պահուստները չեն ճանաչվել:

Ծանոթագրություն 8 Ընդհանուր վարչական ծախսեր

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով*	1,619,527	1,547,426	2,176,016
Ծախսեր սոցիալական ապահովության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	-	-	-
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	618	146	166
Գործուղման ծախսեր	24,123	23,503	32,323
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	249,803	250,632	328,547
Ապահովագրության գծով ծախսեր	9,694	11,156	14,608
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	104,870	109,269	143,783
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	193,598	175,104	238,796
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	34,539	9,919	21,097
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	78,376	79,820	108,849
Տրանսպորտային ծախսեր	24,810	25,573	36,885
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	123,909	117,967	173,672
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	39,472	41,171	56,296
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	11,791	2,992	3,040
Այլ վարչական ծախսեր	25,918	34,832	46,778
Ընդամենը	2,541,048	2,429,510	3,380,856

* 2015թ. երրորդ եռամսյակում Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը կազմել է 673 և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսեկան աշխատավարձը՝ 247.50 հազ.դրամ:

* 2014թ. չորրորդ եռամսյակում Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը կազմել է 665 և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսեկան աշխատավարձը՝ 254,49 հազ.դրամ:

Ծանոթագրություն 9 Այլ գործառնական ծախսեր

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	20,699	723	762
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	46,055	51,299	76,370
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	78,843	111,684	159,862
Ֆակտորինգի գծով ծախսեր	-	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	346,924	328,094	440,450
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկոմից	-	-	-
Արտասովոր ծախսեր	-	-	-
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	41,851	47,991	64,486
Այլ ծախսեր*	71,946	67,251	95,045
Ընդամենը	606,318	607,042	836,975

* Այլ ծախսերը հիմնականում առաջացել են ԱրՔա-ի գծով գործառնական ծախսերից:

Ծանոթագրություն 10 Վերահսկվող միավորումներում ներդրումներից զուտ շահույթ/ վնաս

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից	-	-	-
Համատեղ վերահսկվող միավորումներում ներդրումներից	-	-	-
Դուստր բանկերում ներդրումներից	-	-	-
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներից	-	-	-
Ընդամենը	-	-	-

Ծանոթագրություն 11 Շահութահարկի գծով ծախս

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	236,510	560,000	700,508
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները	-	-	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	1,880	(65,626)	(3,361)
Ընդամենը	238,390	494,374	697,147

	01.01.2015.- 30.09.2015	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2014.- 31.12.2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	1,126,682	-	3,540,579	-
Շահութահարկ՝ 20% դրույթաչափով	225,336	20	708,116	20
Հարկման նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով	-	-	-	-
Չհարկվող եկամուտներ	-	-	(18,304)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	13,054	-	7,151	-
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում	-	-	184	-
Շահութահարկի գծով ծախս	-	-	-	-
Ընդամենը	238,390		697,147	

	Մնացորդը 31.12.2014թ. դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Մնացորդը 30.09.2015թ. դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	113,745	2,130	54,594	170,469
Առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթերի գծով	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի գծով	92,080		54,594	146,674
Հիմնական միջոցների գծով	-	-		-
Այլ ակտիվների գծով	21,665	2,130		23,795
Ստեղծված պահուստների գծով	-	-		-
Այլ պարտավորությունների գծով	-	-		-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	46,828	4,010	-	50,838
Առևտրային արժեթղթերի գծով	-	-		-
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի գծով	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների գծով	-	-	-	-
Այլ ակտիվների գծով	16,073	15,821	-	31,894
Այլ պարտավորությունների գծով	30,755	(11,811)	-	18,944
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	66,917	(1,880)	54,594	119,631

Ծանոթագրություն 12 Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ

	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	888,292	3,235,805	2,843,432
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	-	-	-
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	888,292	3,235,805	2,843,432
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	1,277,501	1,277,501	1,277,501
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.70	2.53	2.42

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող համապարփակ ֆինանսական արդյունք	01.01.2015.- 30.09.2015	01.01.2014.- 30.09.2014	01.01.2014.- 31.12.2014
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	669,917	2,631,057	2,333,678
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	-	-	-
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	669,917	2,631,057	2,333,678
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	1,277,501	1,277,501	1,277,501
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող համապարփակ ֆինանսական արդյունք	0.52	2.06	2.40

Ծանոթագրություն 13

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30.09.2015	31.12.2014
Կանխիկ դրամական միջոցներ	4,658,618	10,047,510
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	1,282,898	1,447,646
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	23,436,306	29,573,199
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	110,000	380,000
Հաշվեգրված տոկոսներ ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվներից և ավանդներից	-	-
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	29,487,822	41,448,355

*30.09.15թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշվի մնացորդը ներառում է Բանկի կողմից ներգրավված միջոցների դիմաց պարտադիր պահուստավորման ենթակա գումարը, որը կազմում է 14 634 512 հազ.ՀՀ դրամ:

**31.12.14թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշվի մնացորդը ներառում է Բանկի կողմից ներգրավված միջոցների դիմաց պարտադիր պահուստավորման ենթակա գումարը, որը կազմում է 13 935 991 հազ.ՀՀ դրամ:

**30.09.15թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցները հանդիսանում են Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ և կազմում են 110 000 հազ.ՀՀ դրամ:

**31.12.14թ. դրությամբ Բանկի ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցները հանդիսանում են Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ և կազմում են 380 000 հազ.ՀՀ դրամ:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում/վերջում

	01.01.2015	30.09.2015	01.01.2014	31.12.2014
Կանխիկ դրամական միջոցներ	10,047,510	4,658,618	2,444,892	10,047,510
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	1,447,646	1,282,898	957,947	1,447,646
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	29,573,199	23,436,306	16,870,563	29,573,199
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	22,011,294	-
Դեպոզիտային միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	380,000	110,000	920,000	380,000
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ բանկերում	33,062	62	26,650	33,062
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	3,656,123	10,855,609	1,615,383	3,656,123
Ընդամենը	45,137,540	40,343,493	44,846,729	45,137,540

Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորներ և հուշադրամներ

	30.09.2015	31.12.2014
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ծուլակտորներ	-	-
Հուշադրամներ	-	-
Ընդամենը	-	-

Ծանոթագրություն 14 Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.09.2015	31.12.2014
ՀՀ բանկերում	25,062	33,062
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	10,455,519	3,400,906
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	375,090	255,216
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Ընդամենը	10,855,671	3,689,184
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ	-	-
ՀՀ ԿԲ-ում՝	-	-
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	-	-
ՀՀ բանկերում՝	490,281	444,648
- վարկեր և ավանդներ	473,710	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	407,710
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
-այլ*	16,571	36,938
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում՝	959,061	43,849
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-

- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
-այլ*	959,061	43,849
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում՝	617,136	-
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
-այլ	617,136	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	97	458
Ընդամենը	2,066,575	488,955
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	-	-
Ձուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	12,922,246	4,178,139

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝	2,380,046	6,157,401
- վարկեր և ավանդներ	1,651,942	2,224,267
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	728,048	3,933,051
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
-այլ	56	83
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝	250,353	251,019
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
-այլ	250,353	251,019
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում	399,478	297,610
- վարկեր և ավանդներ	-	-
- ֆակտորինգ	-	-
- ֆինանսական վարձակալություն	-	-
- ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
- ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
այլ*	399,478	297,610
Հաշվեգրված տոկոսներ	11,335	21,818
Ձուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,041,212	6,727,848
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	-	(22,396)
Ձուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների և բանկերի նկատմամբ նկատմամբ	15,963,458	10,883,591

*30.09.15թ. դրությամբ այլ պահանջներ ՀՀ բանկերի նկատմամբ տողում արտացոլվել են բանկոմատներով կատարված գործարքների գծով այլ բանկերից ստացվելիք 16 571 հազ.ՀՀ դրամ :

**31.12.14թ. դրությամբ այլ պահանջներ ՀՀ բանկերի նկատմամբ տողում արտացոլվել են բանկոմատներով կատարված գործարքների գծով այլ բանկերից ստացվելիք 36 938 հազ.ՀՀ դրամ

**30.09.15թ. դրությամբ դեպոզիտային և ֆինանսական կազմակերպությունում 63 712 հազ.ՀՀ դրամ (134,49 հազ ԱՄՆ դոլար) գումար Մաստեր քարտ և 186 642 ՀՀ դրամ (394.0 հազ ԱՄՆ դոլար) գումար Վիզա քարտ համակարգով գործարքներ իրականացնելու համար:

**31.12.14թ. դրությամբ դեպոզիտային և ֆինանսական կազմակերպությունում 63 881 հազ.ՀՀ դրամ (134,49 հազ ԱՄՆ դոլար) գումար Մաստեր քարտ, 187 138 ՀՀ դրամ (394.0 հազ ԱՄՆ դոլար) և 5 000 հազ.ՀՀ դրամ գումարներ Վիզա քարտ համակարգով գործարքներ իրականացնելու համար:

Ծանոթագրություն 16
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ

	30.09.2015	31.12.2014
Վարկեր,այդ թվում՝	52,919,698	54,964,253
ՀՀ Կառավարությանը	-	-
տեղական ինքնակառավարման մարմիններին	-	-
հիպոթեքային	4,959,222	4,605,197
Օվերդրաֆտ	3,276,441	3,104,359
Վարկային քարտեր	8,135,311	8,761,992
Ֆակտորինգ	1,301	-
Ֆինանսական լիզինգ	93,258	102,837
Հետզնման պայմանագրեր	356,551	228,208
Ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	-	-
Այլ	-	-
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ և ստացվելիք վճարներ	449,432	445,493
Ընդամենը վարկեր	65,231,992	67,607,142
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(1,630,563)	(1,620,297)
Ընդամենը զուտ վարկեր	63,601,429	65,986,845

30.09.15թ. դրությամբ Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկի միջոցներով տրամադրվել է 3 358 964 հազ ՀՀ դրամի 476 վարկ, որոնց դիմաց ստացվել է 10 903 831 հազ ՀՀ դրամի երաշխավորություն և 20 141 295 հազ. ՀՀ դրամի գրավ, որոնց հանդեպ գրավի իրավունքը որոշակի պայմաններում համաձայն կնքված պայմանագրի՝ կարող է փոխանցվել Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկին, ընդ որում այս դեպքում համապատասխան չափով կնվազի Բանկի պարտավորությունը ՎՁԵԲ-ի նկատմամբ: «Եվրոպական Ֆոնդ Հարավային Եվրոպայի համար» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավված միջոցների հաշվին տեղաբաշխվել է 7 301 387 հազ. ՀՀ դրամի 677 հատ վարկ: ՌԵՍՓՈՆՍԻԲԻԼԻԹԻ Գլոբալ Միկրոֆինանսավորման Ֆոնդից ներգրավված միջոցներով տեղաբաշխվել է 5 646 725 հազ. ՀՀ դրամ գումարի 301 հատ վարկ: ՀՀ Կառավարության միջոցներով տրամադրվել է 2 428 908 հազ. ՀՀ դրամի 447 վարկ: «Ազգային հիպոթեքային ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ի միջոցների հաշվին տրամադրվել է 1 316 105 հազ. ՀՀ դրամի 173 հատ վարկ: «Բնակարան Երիտասարդներին» ՈւՎԿ ՓԲԸ միջոցներով տրամադրվել է 469 853 հազ. ՀՀ դրամի 67 հատ վարկ:

31.12.14թ. դրությամբ Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկի միջոցներով տրամադրվել է 4 273 990 հազ ՀՀ դրամի 513 վարկ, որոնց դիմաց ստացվել է 13 534 149 հազ ՀՀ դրամի երաշխավորություն և 12 958 187 հազ. ՀՀ դրամի գրավ, որոնց հանդեպ գրավի իրավունքը որոշակի պայմաններում համաձայն կնքված պայմանագրի՝ կարող է փոխանցվել Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկին, ընդ որում այս դեպքում համապատասխան չափով կնվազի Բանկի պարտավորությունը ՎՁԵԲ-ի նկատմամբ: «Եվրոպական Ֆոնդ Հարավային Եվրոպայի համար» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավված միջոցների հաշվին տեղաբաշխվել է 4 784 128 հազ. ՀՀ դրամի 527 հատ վարկ:«Եվրասիական Ջարգացման Բանկ» միջազգային կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների հաշվին տեղաբաշխվել է 463 260 հազ. ՀՀ դրամ գումարի չափով 87 հատ վարկ: ՌԵՍՓՈՆՍԻԲԻԼԻԹԻ Գլոբալ Միկրոֆինանսավորման Ֆոնդից ներգրավված միջոցներով տեղաբաշխվել է 8 295 198 հազ. ՀՀ դրամ գումարի 403 հատ վարկ: ՀՀ Կառավարության միջոցներով

տրամադրվել է 2 774 328 հազ. ՀՀ դրամի 493 վարկ: «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ի միջոցների հաշվին տրամադրվել է 1 413 550 հազ. ՀՀ դրամի 214 հատ վարկ: «Բնակարան Երիտասարդներին» ՈւՎԿ ՓԲԸ միջոցներով տրամադրվել է 465 889 հազ. ՀՀ դրամի 62 հատ վարկ:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ

	30.09.2015	31.12.2014
Վարկեր, այդ թվում՝		
Ստանդարտ	63,156,168	65,761,625
Հսկվող	816,013	862,562
Ոչ ստանդարտ	477,349	337,581
Կասկածելի	782,462	645,374
Անհուսալի*	2,496,284	1,877,633
Ընդամենը վարկեր	65,231,992	67,607,142
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(1,630,563)	(1,620,297)
Ընդամենը զուտ վարկեր	63,601,429	65,986,845

*30.09.2015.թ. դրությամբ անհուսալի վարկերի 21.19% կազմում են մինչև 01.01.2005թ. դուրս գրված վարկերը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	30.09.2015		31.12.2014	
	գումարը	քանակը	գումարը	քանակը
Վարկեր և փոխատվություններ, որից	65,231,992	29,423	67,607,142	26,159
արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝	2,075,824	523	1,849,854	375
ժամկետանց	286,604	403	141,804	264
վերաձևակերպված*	2,869	1	3,091	1
վերաֆինանսավորված*	-	-	-	-
Ընդամենը վարկեր	65,231,992	29,423	67,607,142	26,159
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(1,630,563)	-	(1,620,297)	-
Ընդամենը զուտ վարկեր	63,601,429	29,423	65,986,845	26,159

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	30.09.2015		31.12.2014	
	գումար	վարկառուների քանակ	գումար	վարկառուների քանակ
Բանկեր	473,710	1	-	-
Ֆինանսական կազմակերպություններ	1,651,942	41	2,224,267	52
Պետական ձեռնարկություններ	109,129	8	561,815	2
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	36,245,503	1,152	36,613,864	1,279
խոշոր ձեռնարկություններ	9,952,318	97	4,403,293	60
փոքր և միջին ձեռնարկություններ*	26,293,185	1,055	32,210,571	1,219
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	19,054,471	26,599	18,130,244	22,867
սպառողական վարկեր	5,227,734	16,302	4,011,232	12,806
հիփոթեքային վարկեր	4,959,222	577	4,605,197	550
վարկային քարտեր	7,717,709	8,761	8,290,823	8,520
այլ վարկեր	1,149,806	959	1,222,992	991

Անհատ ձեռնարկատերեր	9,373,457	1,664	11,855,726	2,011
Հաշվեգրված տոկոսներ	460,542	-	460,840	-
Ընդամենը	67,368,754	29,465	69,846,756	26,211
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(1,630,563)	-	(1,642,693)	-
Ընդամենը զուտ վարկեր	65,738,191	29,465	68,204,063	26,211

30.09.2015թ. դրությամբ բանկի խոշոր փոխառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարը կազմել է 16 466 865 հազ դրամ, որը կազմել է վարկային և պայմանական պարտավորությունների պորտֆելի 24.95%-ը և նորմատիվային կապիտալի 77.63%-ը:

31.12.2014թ. դրությամբ բանկի խոշոր փոխառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարը կազմել է 14 435 401 հազ դրամ, որը կազմել է վարկային և պայմանական պարտավորությունների պորտֆելի 18.77%-ը և նորմատիվային կապիտալի 67.3%-ը:

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների	30.09.2015	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2014	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	3,891,099	6.01	5,397,075	8.04
Գյուղատնտեսություն	1,380,529	2.13	1,477,374	2.20
Շինարարություն	3,368,487	5.20	2,720,921	4.05
Տրանսպորտ և կապ	4,938,217	7.62	1,733,792	2.58
Առևտուր	25,476,775	39.33	29,383,707	43.75
Սպառողական	12,938,912	19.97	12,302,056	18.32
Հիփոթեքային վարկեր	4,959,222	7.66	4,605,197	6.86
Սպասարկման ոլորտ	4,829,429	7.45	5,336,170	7.95
Այլ	2,999,890	4.63	4,205,357	6.25
Հաշվեգրված տոկոսներ	449,432	-	445,493	-
Ընդամենը	65,231,992	100.00	67,607,142	100.00

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	30.09.2015	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2014	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	64,769,647	99.98	67,069,993	99.86
ԲաաՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*	4,696	0.01	90,428	0.13
ԲԲԲ-/ԲաաՅ/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների ռեզիդենտներ*	8,217	0.01	1,228	0.01
Հաշվեգրված տոկոսներ	449,432	-	445,493	-
Ընդամենը	65,231,992	100	67,607,142	100

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության	30.09.2015	31.12.2014
Անշարժ գույք	46,359,902	53,585,985
Շարժական գույք	547,480	595,724
Շրջանառու միջոցներ	101,734	101,645
Կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց երաշխիքներ	1,407,070	1,243,437
Թանկարժեք զարդեր, ոսկու ջարդոն	5,434,706	4,415,862

Դրամական հոսքեր	3,996,914	6,735,690
Դրամական միջոցներ	3,167,858	615,128
Այլ	4,216,328	313,671
Ընդամենը վարկեր	65,231,992	67,607,142

Ծանոթագրություն 17
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Պետական արժեթղթեր	30.09.2015	31.12.2014
ՀՀ Պետական պարտատոմսեր	11,894,713	15,368,442
- գանձապետական պարտատոմսեր	11,894,713	15,368,442
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում	-	-
- գանձապետական պարտատոմսեր	-	-
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
ԲԲ+(Բա1) և ցածր վարկանիշ ունեցող,ինչպես նաև վարկանիշ չունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում	-	-
- գանձապետական պարտատոմսեր	-	-
- կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
-այլ	-	-
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	11,894,713	15,368,442

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	30.09.2015		31.12.2014	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/ԱՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից «Գ -» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի	-	-	-	-
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	54,497	-	54,497
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	54,497	-	54,497

- այլ	-	-	-	-
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	54,497	-	54,497

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	30.09.2015		31.12.2014	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	1,342	-	1,342
- երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	-	-	-	-
- ավանդային հավաստագրեր	-	-	-	-
- կապիտալի գործիքներ	-	1,342	-	1,342
- այլ	-	-	-	-
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	-	1,342	-	1,342

Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	11,950,552	15,424,281
---	-------------------	-------------------

Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	11,950,552	15,424,281
---	-------------------	-------------------

Ներդրումներ այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում 30.09.2015թ. դրությամբ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
«ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ» ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	Հայաստանի Հանրապետություն	26.12.06.թ.	48,572	5.0
«ԱՔՈԱ ՔՐԵԴԻՏ ՈՒՓՈՐԹԻՆԳ» ՓԲԸ	տեղեկատվական ծառայություններ	Հայաստանի Հանրապետություն	14.12.07թ.	5,925	1.0
«ՍՎԻՖԹ» համակարգ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	Բելգիա	01.11.97թ.	1,342	0.0
Ընդամենը				55,839	

2014թ. և 2015թ. երրորդ եռամսյակում մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները բացակայում են:

2014թ. և 2015թ. երրորդ եռամսյակում ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում չեն կատարվել:

Ծանոթագրություն 20 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հոդվածի անվանումը	Շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Տնտեսական գույք	Փոխադրա - միջոցներ	Վարձ. գույքի բարելավումներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,638,188	1,393,228	561,917	97,260	202,254	310,611	4,203,458
Սկզբնական մնացորդի ճշգրտում							
Ավելացում	98,514	50,493	65,268	61,667	25,922	189,791	491,655
Օտարում		(35,140)	(1,662)	(36,277)	(8,230)	(26,260)	(107,569)
Դուրսգրում		(542)	(18,427)		(25,552)		(44,521)
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,736,702	1,408,039	607,096	122,650	194,394	474,142	4,543,023
Մնացորդի ճշգրտում	(4,717)	69	(259)		190		(4,717)
Ավելացում	317	189,219	53,443		7,297		250,276
Օտարում	-	(309)	-	-	-	-	(309)
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,732,302	1,597,018	660,280	122,650	201,881	474,142	4,788,273
Կուտակված մաշվածություն							-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	190,446	787,705	319,620	49,373	115,250	106,613	1,569,007
Ավելացում	53,709	214,313	82,686	22,855	31,200	35,989	440,752
Օտարում		(39,398)	(1,718)	(26,961)	(1,837)		(69,914)
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	-	-
Դուրսգրում		(241)	(14,444)		(27,202)		(41,887)
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	244,155	962,379	386,144	45,267	117,411	142,602	1,897,958
Ավելացում	41,909	164,149	67,212	17,564	20,096	35,995	346,925
Օտարում		(309)					(309)
Դուրսգրում	-	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	286,064	1,126,219	453,356	62,831	137,507	178,597	2,244,574
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,446,238	470,799	206,924	59,819	64,374	295,545	2,543,699
Նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,492,547	445,660	220,952	77,383	76,983	331,540	2,645,065

Կապիտալ ներդրումներ բանկի հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում	30.09.2015	31.12.2014
Կապիտալ ներդրումներ բանկի հիմնական միջոցներում	2,248,154	2,313,525
Կապիտալ ներդրումներ բանկի ոչ նյութական ակտիվներում	295,545	331,540
Ընդամենը	2,543,699	2,645,065

* 2015թ. երրորդ եռամսյակի հիմնական միջոցներում չի արտացոլված 2007թ. շահագործումից հանված և վերադասակարգված բանկի սեփականությունը հանդիսացող Խաղաղ Դոնի 13/1 շենքը (32,207 հազ. դրամ), որը ներառված են սույն հաշվետվության 20-րդ ծանոթագրությունում (Վաճառքի համար պահվող արժեքներ):

* 2014թ. հիմնական միջոցներում չի արտացոլված 2007թ. շահագործումից հանված և վերադասակարգված բանկի սեփականությունը հանդիսացող Խաղաղ Դոնի 13/1 շենքը (32,207 հազ. դրամ), որը ներառված է սույն հաշվետվության 20-րդ ծանոթագրությունում (Վաճառքի համար պահվող արժեքներ):

* 2015թ. երրորդ եռամսյակի ընթացքում շահագործումից դուրս 37 819 հազ.դրամի հիմնական միջոց և ոչ նյութական ակտիվ հանձնվել է շահագործման:

*2014թ. ընթացքում շահագործումից դուրս 67 090 հազ.դրամի հիմնական միջոց և ոչ նյութական ակտիվ հանձնվել է շահագործման:

Ծանոթագրություն

Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

	30.09.2015	31.12.2014
Բնագանձված գրավ	748,330	297,493
Շահագործումից հանված հիմնական միջոցներ	32,207	32,207
Ընդամենը	780,537	329,700

Ծանոթագրություն 21

Այլ ակտիվներ

	30.09.2015	31.12.2014
Ստացվելիք շահաբաժիններ	-	-
Հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	-	-
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	224,571	319,849
Հեջավորման ածանցյալ գործիքներ	-	-
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	211,970	348
Դեբիտորական պարտքեր ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների գծով	98,078	34,840
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	3,564	809
Կանխավճարներ մատակարարներին	65,876	215,185
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	1,218	4,060
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	-	-
Պահեստ	54,737	58,441
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	27,055	25,532
Այլ ակտիվներ	679,084	937,280
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ.7)	(32,876)	(17,865)
Ընդամենը	1,333,277	1,578,479

Ծանոթագրություն 22

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.09.2015	31.12.2014
ՀՀ բանկերի	416	7,440
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի	-	-
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	4,737	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Ընդամենը	5,153	7,440
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ կենտրոնական բանկ	1,651,839	1,533,275
-վարկեր	651,839	1,533,275
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	1,000,000	-
-այլ	-	-
ՀՀ բանկերի	21,794	1,297,211
-վարկեր	-	1,297,211
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-

-սվոյ պայմանագրեր		
-այլ	21,794	-
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր	2,069,731	141
-վարկեր	1,276,591	-
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	793,140	141
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր և վարկանիշ չունեցող բանկեր	620,267	-
-վարկեր	-	-
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	620,267	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	12,126	7,554
ԸՆդամենը	4,375,757	2,838,181
Ֆինանսական կազմակերպությունների վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
-ընթացիկ հաշիվներ	906,054	1,419,384
-վարկեր և ավանդներ	42,858,830	44,325,178
-ֆինանսական լիզինգ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	83,851	7,513
-հաշվեգրված տոկոսներ	407,532	460,755
ԸՆդամենը	44,256,267	46,212,830
ԸՆդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	48,637,177	49,058,451

30.09.15թ. դրությամբ «Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավվել է 2 781 378 հազ ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 109 455 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «Եվրոպական Ֆոնդ Հարավային Եվրոպայի համար» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավվել է 7 777 796 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 15 001 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «ՐԵՍՓՈՆՍԻԲԻԼԻԹԻ Գլոբալ Սիկրոֆինանսավորման Ֆոնդ» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավվել է 10 658 475 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 119 159 հազ. ԶԶ դրամի չափով: ԶԶ կառավարության միջոցներից ներգրավվել է 2 406 916 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 50 810 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ից ներգրավվել է 1 269 513 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 10 402 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «Բնակարան Երիտասարդներին» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ից ներգրավվել է 475 133 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 1 148 հազ. ԶԶ դրամի չափով:

31.12.14թ. դրությամբ «Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավվել է 4 280 920 հազ ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 81 961 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «Եվրոպական Ֆոնդ Հարավային Եվրոպայի համար» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավվել է 9 493 182 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 103 746 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «Եվրասիական Ջարգացման Բանկ» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավվել է 474 970 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 4 494 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «ՐԵՍՓՈՆՍԻԲԻԼԻԹԻ Գլոբալ Սիկրոֆինանսավորման Ֆոնդ» միջազգային կազմակերպությունից ներգրավվել է 8 311 975 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 26 259 հազ. ԶԶ դրամի չափով: ԶԶ կառավարության միջոցներից ներգրավվել է 2 860 498 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 121 076 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «Ազգային հիփոթեքային ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ից ներգրավվել է 1 415 079 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 11 243 հազ. ԶԶ դրամի չափով: «Բնակարան Երիտասարդներին» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ից ներգրավվել է 473 270 հազ. ԶԶ դրամ և հաշվարկվել են տոկոսներ 1 169 հազ. ԶԶ դրամի չափով:

Ծանոթագրություն 23

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

	30.09.2015	31.12.2014
ՀՀ կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	212,416	9,857,345
-ժամկետային ավանդներ	-	-
-վարկեր	2,406,433	2,821,420
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	76	76
-հաշվեգրված տոկոսներ	50,810	121,748
Ընդամենը	2,669,735	12,800,589
ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	19,747,758	16,323,769
-ժամկետային ավանդներ	259,585	1,784,482
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	304,179	8,870
-հաշվեգրված տոկոսներ	2,772	8,935
Ընդամենը	20,314,294	18,126,056
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	42,183	96,685
-ժամկետային ավանդներ	-	-
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	12,028	-
-հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Ընդամենը	54,211	96,685
ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	308,047	131,900
-ժամկետային ավանդներ	2,285	2,375
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	-	-
-այլ	6,434	4,843
-հաշվեգրված տոկոսներ	93	156
Ընդամենը	316,859	139,274
ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	7,612,633	9,411,624
-ժամկետային ավանդներ	18,608,850	21,826,233
-ռեպո(հետգնման) պայմանագրեր	85,195	-
-այլ	25,498	40,454
-հաշվեգրված տոկոսներ	181,837	280,981
Ընդամենը	26,514,013	31,559,292
Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
-ընթացիկ հաշիվներ	240,399	1,341,117
-ժամկետային ավանդներ	1,089,934	878,598
-այլ	48,400	48,529
-հաշվեգրված տոկոսներ	13,066	9,065
Ընդամենը	1,391,799	2,277,309
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	51,260,911	64,999,205

30.09.15թ. դրությամբ վարկերի ապահովման միջոց հանդիսացել են 959 358 հազ. ՀՀ դրամին համարժեք միջոցներ և որպես տրամադրված երաշխավորությունների ապահովման միջոց՝ 67 848 հազ. ՀՀ դրամին համարժեք միջոցներ:

31.12.14թ. դրությամբ վարկերի ապահովման միջոց հանդիսացել են 4 532 457 հազ. ՀՀ դրամին համարժեք միջոցներ և որպես տրամադրված երաշխավորությունների ապահովման միջոց՝ 304 903 հազ. ՀՀ դրամին համարժեք միջոցներ:

Բանկի ավանդատուների թվաքանակը

	30.09.2015	31.12.2014
ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	19	25
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	1	-
ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	1	1
Ոչ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	-	-
ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	2,388	3,036
Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	46	70
Ընդամենը	2,455	3,132

Ծանոթագրություն 24

Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր

	30.09.2015	31.12.2014
Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ	-	-
Բանկի կողմից թողարկված առանց տոկոսի արժեթղթեր	-	-
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր	2,768,550	1,824,910
Բանկի կողմից թողարկված արտոնյալ բաժնետոմսեր	-	-
Թողարկված այլ արժեթղթեր	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	23,458	23,040
Ընդամենը	2,792,008	1,847,950

26.06.15թ. Բանկի կողմից թողարկվել է 36 ամիս ժամկետայնությամբ 7.25 % եկամտաբերությամբ 2 000 000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 80 000 հատ սովորական պարտատոմս:

11.06.14թ. Բանկի կողմից թողարկվել է 48 ամիս ժամկետայնությամբ 8 % եկամտաբերությամբ 1 000 000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 40 000 հատ սովորական պարտատոմս:

20.07.13թ. Բանկի կողմից թողարկվել է 36 ամիս ժամկետայնությամբ 13 % եկամտաբերությամբ 400 000 000 ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով 40 000 հատ սովորական պարտատոմս:

14.06.13թ. Բանկի կողմից թողարկվել է 36 ամիս ժամկետայնությամբ 8.5 % եկամտաբերությամբ 1 000 000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 40 000 հատ սովորական պարտատոմս:

20.10.12թ. Բանկի կողմից թողարկվել է 36 ամիս ժամկետայնությամբ 9 % եկամտաբերությամբ 1 000 000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 40 000 հատ սովորական պարտատոմս:

Ծանոթագրություն 25

Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն

	30.09.2015	31.12.2014
-ֆյուչերս		-
-ֆորվարդ		-
-օպցիոն		-
-սվոպ		-
-այլ		-
Հեջավորման ածանցյալ գործիքներ		-
Այլ		-
Ընդամենը		-

Ծանոթագրություն 26 Վճարվելիք գումարներ

	30.09.2015	31.12.2014
Շահաբաժիններ	177	2,626
Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրերի գծով	-	-
Ավանդների ապահովագրության գծով	14,393	18,355
Ընդամենը	14,570	20,981

**Ծանոթագրություն
Հետաձգված հարկային պարտավորություն**

Հետաձգված հարկային պարտավորություն	30.09.2015	31.12.2014
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	50,838	46,828
Հետաձգված հարկային ակտիվ	170,469	113,745
Ընդամենը	(119,631)	(66,917)

Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն

Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	30.09.2015	31.12.2014
Կրեդիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով	235,342	738,766
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով	439,752	606,000
Ընդամենը	(204,410)	132,766

**Ծանոթագրություն 27
Այլ պարտավորություններ**

	30.09.2015	31.12.2014
Հաշվարկային պարտավորություններ չեկերով և այլ վճարային փաստաթղթերով	118	118
Հաշվարկային պարտավորություններ ակրեդիտիվների գծով	75,728	-
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով		
-շահութահարկի գծով	-	132,766
-ԱԱՀ-ի գծով	6,061	18,196
-այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	66,384	93,120
-սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով	5,241	7,404
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	414,560	367,772
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	94,398	140,045
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրման գծով	-	-
Այլ պարտավորություններ	73,937	7,830
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	736,427	767,251

**Ծանոթագրություն 28
Կանոնադրական կապիտալ**

	30.09.2015	31.12.2014
Սովորական բաժնետոմսեր	6,387,505	6,387,505
Բաժնետոմսերի քանակը	1,277,501	1,277,501
Մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը	5000 դրամ	5000 դրամ
Արտոնյալ բաժնետոմսեր	-	-
Բաժնետոմսերի քանակը	-	-
Մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը	-	-
Բաժնենասեր, փայեր	-	-
Բանկի կողմից ետ գնված բաժնետոմսերի գնման գումարը	-	-
Ետ գնված բաժնետոմսերի քանակը	-	-
Ընդամենը	6,387,505	6,387,505

Բանկի կողմից արտոնյալ բաժնետոմսեր չեն թողարկվել, և սեփական բաժնետոմսերի ետգնում չի կատարվել:

30.09.2015թ.

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
«Ֆլեշ» ՍՊԸ	4,103,050	64.24%	վառելիքի ներմուծում, մեծածախ և մանրածախ առևտուր
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ	1,596,880	25.00%	միջազգային ֆինանսական գործունեություն
Ռուռալ Իմպուլս Զիննադրամ II Ս.Ա. ՍԻԿԱՎ-ՍԻՖ	638,755	10.00%	միջազգային ֆինանսական գործունեություն

31.12.2014թ.

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
«Ֆլեշ» ՍՊԸ	4,103,050	64.24%	վառելիքի ներմուծում, մեծածախ և մանրածախ առևտուր
Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ	1,596,880	25.00%	միջազգային ֆինանսական գործունեություն
Ռուռալ Իմպուլս Զիննադրամ II Ս.Ա. ՍԻԿԱՎ-ՍԻՖ	638,755	10.00%	միջազգային ֆինանսական գործունեություն

Կանոնադրական կապիտալի ավելացում (դրամական միջոցներով)	30.09.2015	31.12.2014
Սովորական բաժնետոմսեր	-	-
Բաժնետոմսերի քանակը	-	-
Մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը	5000 դրամ	5000 դրամ

2014թ. և 2015թ. երրորդ եռամսյակում կանոնադրական կապիտալի նվազում հետ զնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չի կատարվել:

Ծանոթագրություն 29 Սեփական կապիտալի այլ տարրեր

	30.09.2015	31.12.2014
Էմիսիոն եկամուտ	1,947,880	1,947,880
Ընդամենը	1,947,880	1,947,880

Ծանոթագրություն 30 Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ այլ պարտավորություններ

Պահուստներ	30.09.2015	31.12.2014
-գլխավոր պահուստ	1,500,000	900,000
-վերագնահատման պահուստներ	-	-
-այլ պահուստներ	(281,798)	(63,423)
Ընդամենը	1,218,202	836,577

Ծանոթագրություն 30.1 Բանկի իրավական պարտավորությունները

30.09.2015թ. դրությամբ Բանկը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և իր իրավական պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չի առաջացել:

Ծանոթագրություն 30.2 Բանկի հարկային պարտավորությունները

30.09.2015թ. դրությամբ Բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չի առաջացել:

Ծանոթագրություն 30.3 Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ

	30.09.2015	31.12.2014
Չօգտագործված վարկային գծեր	4,764,515	5,965,080
Տրամադրված երաշխիքներ	738,956	4,980,927
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	75,728	204,948
Ընդամենը	5,579,199	11,150,955

Ծանոթագրություն 30.4 Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

	30.09.15		31.12.14	
	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
<i>Մինչև 1 տարի</i>	-	344,598	-	315,364
<i>1-5 տարի</i>	-	1,033,873	-	743,278
<i>5 տարուց ավել</i>	-	-	-	-
Ընդամենը	-	1,378,471	-	1,058,642

Ծանոթագրություն Զբաղիված շահույթ (վնաս)

Զբաղիված շահույթ	30.09.2015	31.12.2014
-ընթացիկ տարվա	888,292	2,843,432
-նախորդ տարվա	11,897,433	9,654,001
Ընդամենը	12,785,725	12,497,433

Ծանոթագրություն 31

Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Բանկի հետ կապված անձինք են համարվում բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի հետ կապված անձանց հետ գործարքներն իրականացվել են՝ ելնելով գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից:

Պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ

Բանկի հետ կապակցված անձինք 31.12.14թ. և 30.09.15թ. դրությամբ այլ բանկերի նկատմամբ պահանջներ չեն ունեցել:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	30.09.2015				31.12.2014			
	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	-	134,655	26,477	161,132	70	27,292	29,304	56,666
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	130	935,638	327,890	1,263,658	3,892,910	1,541,077	205,408	5,639,395
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխատվություններ	128	975,579	327,800	1,303,507	3,892,980	1,433,679	208,270	5,534,929
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ(համախառն)	2	94,714	26,567	121,283	-	134,655	26,477	161,132
Արժեզրկումից պահուստ	-	1,649	454	2,102	-	2,007	410	2,417
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	2	93,065	26,114	119,181	-	132,683	26,032	158,715
Տոկոսային եկամուտ	-	22,485	2,343	24,828	1,209	46,659	2,743	50,611
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	30.09.2015				31.12.2014			
	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	բանկի բաժնետերեր և փոխկապակցված անձինք	բանկի խորհրդի անդամներ և փոխկապակցված անձինք	բանկի ղեկավարներ և փոխկապակցված անձինք	ԸՆԴԱՄԵՆԸ
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	6,410,824	5,674,815	1,449,815	13,535,454	2,376,539	2,911,319	1,286,023	6,573,881
Տարվար ընթացքում ստացված գումարներ	104,155,171	15,272,727	3,197,001	122,624,899	206,570,449	26,542,586	3,315,491	236,428,526
Տարվա ընթացքում վճարված գումարներ	104,624,957	18,104,891	3,881,068	126,610,916	202,536,164	23,779,090	3,151,699	229,466,953
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	5,941,039	2,842,650	765,748	9,549,437	6,410,824	5,674,815	1,449,815	13,535,454
Տոկոսային ծախս	37,016	142,386	90,032	269,434	65,033	184,460	112,365	361,858

Ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխատվություններ	30.09.2015	31.12.2014
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	-	-
Տարվար ընթացքում ստացված գումարներ	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված գումարներ	-	-
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	-
Տոկոսային եկամուտ	-	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	30.09.2015	31.12.2014
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	4,342,988	5,989,541
Տարվա ընթացքում ստացված գումարներ	709,010	2,430,383
Տարվա ընթացքում վճարված գումարներ	2,157,463	4,076,936
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	2,894,535	4,342,988
Տոկոսային ծախս	287,263	456,101

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ նախորդ տասներկու ամիսների համար	30.09.2015	31.12.2014
Բանկի խորհրդին		
- աշխատավարձ	12,552	12,552
- պարգևատրում	-	-
-սոց. հատկացումներ	-	-
Բանկի գործադիր մարմնին	-	-
- աշխատավարձ	241,106	238,636
- պարգևատրում	13,480	12,920
-սոց. հատկացումներ	-	-
Ընդամենը	267,138	264,108

Ծանոթագրություն 32 Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդը

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրինություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Ռիսկերի կոմիտե

Ռիսկերի կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման կարևոր խնդիրների համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունած համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է գործընթացների ներդրման և իրականացման համար, որոնք կապված են ռիսկերի կառավարման հետ, որպեսզի ապահովեն կառավարման անկախ գործընթացը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար: Յուրաքանչյուր բիզնես ստորաբաժանման կազմի մեջ մտնում է ապակենտրոնացված բաժին, որը պատասխանատու է ռիսկերի անկախ վերահսկման համար, այդ թվում սահմանված սահմանաչափերի համեմատ ռիսկի ենթարկվածության չափերի վերահսկումը, ինչպես նաև նոր արտադրանքների և համակարգված գործընթացների ռիսկի գնահատումը: Տվյալ բաժինը նաև ապահովում է ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգում ամբողջական տեղեկատվության հավաքը:

Բանկի ֆինանսական ստորաբաժանում

Բանկի ֆինանսական ստորաբաժանումը պատասխանատու է Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Ֆինանսական ստորաբաժանումը պատասխանատվություն է կրում նաև Բանկի իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Աուդիտի կոմիտե:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի անենաչափ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում

առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Տնօրինությանը, ռիսկերի կոմիտեին և բոլոր բաժինների ղեկավարներին: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, արժեքը ներառյալ ռիսկը (VaR), իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ: Յուրաքանչյուր ամիս տրամադրվում է ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվություն ըստ բնագավառների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների: Եռամսյակային կտրվածքով ավագ ղեկավարող անձնակազմը որոշում է պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը վարկային կորուստների համար: Տնօրինությունը եռամսյակային կտրվածքով ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար:

Բանկի բոլոր մակարդակների համար կազմվում են ռիսկերի վերաբերյալ տարբեր հաշվետվություններ, որոնք տարածվում են, որպեսզի Բանկի բոլոր բաժիններին ապահովեն հասանելիություն ընդհանուր, անհրաժեշտ և ժամանակին համապատասխան տեղեկատվությանը:

Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում կարճատև խորհրդակցություն ղեկավարության և Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է արժեքը ներառյալ ռիսկը VaR, ներդրումները, իրացվելիությունը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակում փոփոխությունները:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ դիրքերի կառավարման համար, որոնք առաջանում են տոկոսադրույքների, տարադրամների, ակցիաների արժեքի փոփոխության ռիսկի, վարկային ռիսկի ինչպես նաև ըստ նախատեսված գործարքների դիրքերի փոփոխությունների հետևանքով:

Բանկն ակտիվ կիրառում է ապահովումը, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

Ծանոթագրություն 32.1 Վարկային ռիսկ

Վարկերի ապահովվածությունը

Վարկային պորտֆելի ապահովվածությունը հանդիսացող գրավները ըստ տեսակի տարբերակում ենք՝ անշարժ գույքի գրավ, շարժական գույքի գրավ և շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքային մնացորդի գրավ:

Որպես անշարժ գույքի գրավ կարող են հանդիսանալ ՀՀ տարածքում առավել իրացվելի գոտիներում առկա բնակարանները, բնակելի տները, հասարակական նշանակության շինությունները, արտադրական նշանակության շինությունները և հողատարածքները: Հիփոթեքային վարկավորման դեպքում բնակարանները և բնակելի տները (այգետնակները) ապահովագրվում են:

Որպես շարժական գույքի գրավ կարող են հանդիսանալ ավտոտրանսպորտային միջոցները, սարքավորումները, շինարարական տեխնիկան, հոսքագծերը, որոք ունեն շուկայում առավել իրացվելի արժեք:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների գրավադրման դեպքում գրավը ապահովագրվում է վարկի մնացորդի չափով:

Որպես ապրանքային մնացորդի և շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքների գրավ կարող են հանդիսանալ առավել իրացվելի ապրանքատեսակները, պատրաստի ապրանքները, որոնք չունեն պիտանելիության սեղմ ժամկետներ և շուկայում սպառողների շրջանում ունեն մեծ պահանջարկ:

Որպես գրավ ընդունելի անշարժ գույքի որակական բնութագրիչներ կարող են հանդիսանալ վթարայնության կարգավիճակը, շինության արտաքին և ֆիզիկական մաշվածության ցուցանիշները, շինության կառուցման տարեթիվը և կոնստրուկցիան: Շարժական գույքի դեպքում հաշվի է առնվում գույքի ֆիզիկական վիճակը, թողարկման տարեթիվը, գույքի տեխնիկական հագեցվածությունը և մաշվածությունը: Ապրանքների որակական հատկանիշները որոշելիս հաշվի է առնվում արտադրող ֆիրմայի վարկանիշը և տվյալ ապրանքի պատրաստման ժամանակ օգտագործված նյութերի որակը, շրջանառու միջոցների վրա ունեցած ազդեցության գործոնը:

Գրավի շուկայական արժեքը ազատ մրցակցության պայմաններում նմանատիպ և նույն պարամետրերով վաճառված գույքի համեմատության ժամանակ ստացված արժեքն է: Լիկվիդացիոն արժեքը շուկայում առավել սեղմ ժամկետներում գրավի արագ իրացման արժեքն է, որը ներկայացնում է առանց շուկայական ռիսկերի գրավի իրացումը: Վարկի տրամադրման ժամանակ որպես վարկի գումարի հաշվարկի հիմք է ընդունվում գրավի գնահատված լիկվիդացիոն արժեքը, ինչով բանկը սահմանափակում է վարկի ժամկետի ընթացքում գրավի արժեքի նվազման ռիսկը: Նշված ռիսկը նվազեցվում է նաև այն հանգամանքով, որ անշարժ և շարժական գույքերի գրավով ապահովված վարկերի դեպքում վարկ/գրավի գնահատված արժեք հարաբերակցությունը չի գերազանցում 80%-ը:

Վարկեր տրամադրելիս բանկը մեծ կարևորություն է տալիս վարկառուի նախկինում ունեցած վարկերի սպասարկման պատմությանը, կայուն եկամուտների առկայությանը, մասնագիտական պատրաստվածությանը, քանզի նպատակ ունենալով ձևավորել որակապես կայուն վարկային պորտֆել, վարկերը հնարավորինս բարձր իրացվելի գրավով ապահովված լինելու փաստից բացի, առաջնային նշանակություն ունի վարկառուի պարտաճանաչությունը և վճարունակությունը վարկի սպասարկման առումով, ինչի հետևանքն է 2015թ.-ի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ չափատող վարկերը կազմում են ընդհանուր վարկային պորտֆելի 3.24% (2 075 824 հազ.դրամ): Միաժամանակ նշենք, որ 30.09.15թ. դրությամբ վարկային ներդրումները կազմել են 63 049 840 հազ. դրամ՝ 30.06.15թ.-ի 65 231 992 հազ. դրամի փոխարեն, այսինքն՝ վարկային ներդրումներն նվազել են 3.35%-ով:

Պահուստավորումների համապատասխանությունը

Վարկերի դիմաց պահուստավորումները կատարվում են ՀՀ կենտրոնական բանկի և ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից համատեղ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման կարգ»-ի համաձայն:

Ռեպո և սվոպ գործարքները

2015թ. երրորդ եռամսյակի ընթացքում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը կազմել է 14 139 897 հազ. դրամ՝ նախորդ եռամսյակի 8 352 143 հազ. դրամի դիմաց՝ աճելով 69.3%-ով: Տրամադրված սվոպ գործարքների ծավալը 2015թ. երրորդ եռամսյակում կազմում է 5 016 184 հազ. դրամ՝ նախորդ եռամսյակի 2 627 564 հազ. դրամի դիմաց՝ նվազելով 90.91%-ով:

Աշխատակազմը

Բանկի կողմից որակապես կայուն վարկային պերտֆելի ձևավորումը արդյունք է նաև համապատասխան բարձր մասնագիտական պատրաստվածություն ունեցող մասնագետների, ներդրված աշխատանքային էֆիկայի և թիմային աշխատելաճի ունակության:

Վերահսկողություն (մոնիտորինգ) և վարկային ռիսկերի հայտնաբերում

Վարկերի սպասարկման բարձր որակը և ժամկետանց վարկերի բացակայությունը արդյունք է նաև վարկերի սպասարկման ընթացքում մշտական վերահսկողության, վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում վարկառուների հետ հարաբերությունների և մշտական կապի պահպանման, ինչի արդյունքում բանկը մշտապես տեղյակ է վարկառուի ֆինանսական վիճակից և անհրաժեշտության դեպքում արագ արձագանքում է իրավիճակի փոփոխություններին՝ ցուցաբերելով անհրաժեշտ օժանդակություն և խորհրդատվություն իրավիճակի կայունացման համար: Նշված միջոցառումները խիստ նպաստում են ժամանակին վարկային ռիսկերը բացահայտելուն և դրանք նվազեցնելուն կամ իսպառ վնասագերծելուն: Վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում մշտական հսկողություն է իրականացվում նաև վարկի նպատակային օգտագործման, վարկի ապահովման միջոցի՝ գրավի նկատմամբ, ինչը կատարվում է Բանկի համապատասխան ստորաբաժանման աշխատակիցների կողմից: Վարկի նպատակային օգտագործման մոնիտորինգն իրականացվում է ըստ անհրաժեշտության, վարկի օգտագործման ուղղությունների առանձնահատկությունների, վարկի կանխիկ և անկանխիկ գործարքների և այլն: Անշարժ գույքի մոնիտորինգը իրականացվում է երեք ամիսը մեկ անգամ, առանձին դեպքերում՝ յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ: Շարժական գույքի մոնիտորինգը իրականացվում է ըստ անհրաժեշտության՝ առնվազն երեք ամիսը մեկ անգամ:

Եթե շուկայում տեղի է ունեցել գնահատված անշարժ գույքի գների տատանում մոտ 20%-ի չափով, ապա ելնելով Բանկի շահերից՝ Բանկը կարող է պահանջել կատարել Գրավի վերագնահատում:

Եթե գրավի արժեքը էապես էժանացել է շուկայում, ապա Բանկի պահանջով Վարկառուն առաջարկում է ապահովել լրացուցիչ Գրավով, որը, Բանկի հետ համաձայնեցնելով, գրավադրվում է հիմնական գրավի հետ միասին:

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը՝ ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության

ՀՀ մարզեր	30.09.2015	31.12.2014
Երևան	53,357,701	52,963,193
Գեղարքունիքի մարզ	964,564	1,902,397
Շիրակի մարզ	1,050,618	1,164,343
Լոռու մարզ	789,806	835,930
Վայոց Ձորի մարզ	-	1,681
Արմավիրի մարզ	2,500,649	2,976,419
Սյունիքի մարզ	792,297	1,088,242
Տավուշի մարզ	537,947	594,431
Արագածոտնի մարզ	405,886	405,806
Կոտայքի մարզ	2,029,619	2,122,363
Արարատի մարզ	2,328,834	2,882,008
ԼՂՀ	461,007	578,449
Ընդամենը	65,218,928	67,515,262

Աշխարհագրական կենտրոնացումներ
30.09.2015

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	26,275,360	444,377	2,763,102	4,983	29,487,822
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,906,821	1,060,991	11,967,183	28,463	15,963,458
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	63,588,628	8,183	4,618	-	63,601,429
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	10,831,542	-	1,342	-	10,832,884
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,117,668	-	-	-	1,117,668
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	4,767,900	1,658	3,000	4,586	4,777,144
Ընդամենը՝ ակտիվներ	109,487,919	1,515,209	14,739,245	38,032	125,780,405
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	5,518,687	60,471	41	-	5,579,199
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,055,009	625,004	40,783,687	173,477	48,637,177
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	49,814,901	509,997	638,098	297,915	51,260,911
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	2,792,008	-	-	-	2,792,008
Այլ պարտավորություններ	739,263	8,961	2,773	-	750,997
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	60,401,181	1,143,962	41,424,558	471,392	103,441,093
Զուտ դիրք	49,086,738	371,247	(26,685,313)	(433,360)	22,339,312

* Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն:

31.12.2014

Հողվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	33,730,090	324,997.0	7,389,812	3,456.0	41,448,355
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,634,991	578,317.0	3,646,275	24,008.0	10,883,591
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	65,896,802	1,206.0	88,837		65,986,845
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	15,422,939	-	1,342	-	15,424,281
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	4,613,582	6,411	19	149	4,620,161
Ընդամենը՝ ակտիվներ	126,298,404	910,931	11,126,285	27,613	138,363,233
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	11,123,868	22,521	4,566		11,150,955
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,121,345	708,079	41,229,027	-	49,058,451
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	62,625,211	1,373,848	507,626	492,520	64,999,205
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	1,847,950	-		-	1,847,950
Այլ պարտավորություններ	773,912	-	14,320	-	788,232
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	72,368,418	2,081,927	41,750,973	492,520	116,693,838
Զուտ դիրք	53,929,986	(1,170,996)	(30,624,688)	(464,907)	21,669,395

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվները ըստ սեգմենտների և ռիսկայնության

30.09.2015

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Ընդամենը վարկեր, այդ թվում՝	62,236,111	28,900	723,886	306	364,042	109	277,390	108	2,468,650	578
1. Արդյունաբերություն	3,715,283	280	74,208	16	-	-	29,394	5	465,424	23
2. Գյուղատնտեսություն	1,227,260	974	103,807	11	16,906	3	1,565	2	48,098	12
3. Շինարարություն	3,243,100	66	2,782	1	74,469	2	-	-	13,582	3
4. Տրանսպորտ և կապ	4,774,944	73	2,751	2	-	-	32,736	1	-	-
5. Առևտուր	24,728,376	1,858	284,519	58	99,756	21	67,492	27	935,525	82
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	4,771,524	190	50	1	3,677	3	227	1	157,748	6
7. Ֆինանսական հատված	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	12,458,570	24,709	92,669	203	34,909	72	87,541	66	716,456	433
8.1 անշարժ գույքի գրավով	3,061,916	378	22,236	8	16,199	9	72,861	5		
8.2 ավտոմեքենայի գրավով	163,804	65	-	-			3,074	2		
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	7,317,054	750	163,100	14	134,325	8	58,435	6	131,817	19
Դեբիտորական պարտքեր	368,436	20,955	514	26	470	7	26,539	13	231,470	110
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ թվում՝	5,483,824	8,265	347	18	162	2	147	9	-	-
երաշխիքներ	731,566	38	-	-	-	-	-	-	-	-
ակրեդիտիվներ	74,971	2	-	-	-	-	-	-	-	-

31.12.2014

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Ընդամենը վարկեր, այդ թվում՝	64,786,441	25,783	765,104	220	262,548	73	172,752	83	1,877,633	437
1. Արդյունաբերություն	5,260,318	340	52,623	11	23,547.0	2	5,756	5	338,084	11
2. Գյուղատնտեսություն	1,407,182	989	18,857	9	22,426.0	4	1,992	2	4,754	5
3. Շինարարություն	2,689,145	67	2,551	2	-	-	-	-	6,204	1
4. Տրանսպորտ և կապ	1,652,262	82	58,723	5	-	-	-	-		
5. Առևտուր	28,584,341	2,209	327,932	45	146,048	17	45,547	9	455,588	48
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	5,276,276	216	7,311	3	-	-	-	-	235,806	8
7. Ֆինանսական հատված	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	11,966,939	21,094	72,435	136	62,333	46	43,572	51	727,983	347
8.1 անշարժ գույքի գրավով	2,998,662	349	17,636	9	546	1	36,093	6	247,026	9
8.2 ավտոմեքենայի գրավով	996,512	161	1,086	2	4,222	3	1,882	3	17,718	4
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	7,949,978	786	224,672	9	8,194	4	75,885	16	109,214	17
Դեբիտորական պարտքեր	791,590	21,552	50	13	47	11	26,506	11	232,955	91
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ թվում՝	5,856,716	8,066	143	16	6,099	8	208	9	-	-
երաշխիքներ	4,931,118	60	-	-	-	-	-	-	-	-
ակրեդիտիվներ	202,899	4	-	-	-	-	-	-	-	-

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվները ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության

30.09.2015

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր, այդ թվում՝	62,236,111	28,900	723,886	306	364,042	109	277,390	108	2,468,650	578
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	62,223,310	28,898	723,886	306	364,042	109	277,390	108	2,425,698	575
2. ԱՊՀ երկրների ռեզ.-ին (ըստ երկրների)	8,183	1	-	-	-	-	-	-	36,282	1
Ռուսաստանի Դաշնություն	8,183	1	-	-	-	-	-	-	36,282	1
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզ.-ին (ըստ երկրների),	4,618	1	-	-	-	-	-	-	6,670	2
Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ	4,618	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Մեծ Բրիտանիա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	-	-	-	-	-	-	-	-	6,670	2
Լիբանան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	62,236,111	-	723,886	306	364,042	109	277,390	108	2,468,650	578

31.12.2014

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ		Չաշխատող ակտիվներ							
	Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային		Հսկվող/ Ռիսկային		Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային		Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային		Անհուսալի	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր, այդ թվում՝	64,786,441	25,783	765,104	220	262,548	73	172,752	83	1,877,633	437
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	64,696,398	25,779	765,104	220	262,548	73	172,752	83	1,834,790	434
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	1,206	2	-	-	-	-	-	-	36,192	1
Ռուսաստանի Դաշնություն	1,206	2	-	-	-	-	-	-	36,192	1
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների),	88,837	2	-	-	-	-	-	-	6,651	2
Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ	4,660	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Կանադա	84,177	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Մեծ Բրիտանիա	-	-	-	-	-	-	-	-	6,651	2
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վրաստան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լիբանան	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	64,786,441	25,783	765,104	220	262,548	73	172,752	83	1,877,633	437

Ծանոթագրություն 32.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որը արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Բանկը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

Շուկայական ռիսկի վերլուծություն

Խորհուրդը սահմանել է ռիսկի ընդունելի սահմանաչափերը: Բանկը կիրառում է VaR (ռիսկային արժեքի) մեթոդը գնահատելու համար շուկայական ռիսկը և հնարավոր կորուստները՝ հիմնվելով մի շարք չափանիշների և շուկայի պայմանների փոփոխությունների մասին ենթադրությունների վրա: VaR-ը մեթոդ է, որն օգտագործվում է ֆինանսական ռիսկը չափելու համար՝ գնահատելով հնարավոր բացասական փոփոխությունը պորտֆելի շուկայական արժեքում որոշված վստահության մակարդակի և նշված ժամկետի համար: Բանկն օգտագործում է ամբողջական ոչ գծային VaR մոդել տոկոսադրույքների, գների տարբերությունների և տատնումների ռիսկերի համար: Այս հաշվարկները հիմնված են Մոնտե-Կառլոյի սիմուլացիաների վրա՝ ստացված փոփոխությունների/փոխազդեցությունների մատրիցայից: Արտարժույթի փոխարժեքների հետ կապված VaR-ի համար Բանկն օգտագործում է փոփոխությունների/փոխազդեցությունների մոդելը: Կապիտալի գործիքներին բնորոշ ռիսկը չափվում է օգտագործելով միագործն մոդելը:

VaR մեթոդի նպատակները և սահմանափակումները

Բանկն օգտագործում է սիմուլացիոն մոդելներ առևտրային պորտֆելի շուկայական արժեքում փոփոխությունները գնահատելու համար, որոնք հիմնված են նախորդ հինգ տարիների պատմական տվյալների վրա: VaR մոդելները նպատակ ունեն չափել շուկայական ռիսկը նորմալ շուկայական միջավայրում: Մոդելը ենթադրում է, որ ռիսկի գործոններում յուրաքանչյուր փոփոխություն, որքազդում է նորմալ շուկայական միջավայրի վրա, ենթարկվում է նորմալ բաշխման: Բաշխումը հաշվարկվում է օգտագործելով երկրաչափական պրոգրեսիայով կշռված պատմական տվյալներ: VaR-ի օգտագործումն ունի սահմանափակումներ, որովհետև այն հիմնված է պատմական կորելիացիաների և շուկայական գների տատանումների վրա և ենթադրում է, որ ապագա գնային փոփոխությունները կենթարկվեն վիճակագրական բաշխման: Այն պատճառով, որ VaR-ը տեղեկատվության տրամադրման զգալիորեն կախված է պատմական տվյալներից և չի կարող հստակորեն կանխատեսել ռիսկի գործոններում ապագա փոփոխությունները, շուկայական մեծ փոփոխությունների հավանականությունը կարող է թերագնահատված լինել, եթե ռիսկի գործոնների փոփոխությունները չհամընկնեն նորմալ բաշխման ենթադրության հետ: VaR-ը կարող է նաև թերագնահատված կամ գերագնահատված լինել կապված ռիսկի գործոնների վերաբերյալ ենթադրությունների և նման գործոնների միջև հարաբերությունների հետ որոշ գործիքների համար: Չնայած, որ դիրքերը կարող թեն փոխվել օրվա ընթացքում, VaR-ը միայն ներկայացնում է պորտֆելների ռիսկը յուրաքանչյուր գործառնական օրվա փակման դրությամբ, և այն չի հաշվարկում այն վնասները, որոնք կարող են տեղի ունենալ 99% վստահության մակարդակից դուրս:

Գործնականում, ընթացիկ առևտրային արդյունքները կարող են տարբերվել VaR-ի հաշվարկներից և, մասնավորապես, հաշվարկը չի տրամադրում շահույթների և վնասների վերաբերյալ էական տեղեկատվություն անկայուն շուկայի պայմաններում: VaR մոդելների արժանահավատությունը որոշելու համար, ընթացիկ արդյունքները պարբերաբար վերահսկվում են VaR հաշվարկների համար օգտագործվող ենթադրությունների և չափանիշների ճշմարտացիությունը ստուգելու համար: Շուկայական ռիսկի դիրքերը նույնպես ենթարկվում են պարբերական սթրես թեստերի, համոզված լինելու համար, որ Բանկը կդիմակայի արտակարգ շուկայական իրադարձություններին:

VaR ենթադրություններ

Բանկի չափած VaR-ը 99% վստահությամբ գնահատում է պոտենցիալ վնասը, որ չի սպասվում որ կգերազանցվի, եթե ընթացիկ շուկայական ռիսկի դիրքերը անփոփոխ մնան մեկ օրվա ընթացքում: 99% վստահության միջակայքի օգտագործումը նշանակում է, որ մեկ օրվա կտրվածքով, VaR-ի արժեքը գերազանցող վնասները պետք է լինեն միջինում ոչ հաճախ քան հարյուր օրը մեկ անգամ:

Քանի որ VaR-ը Բանկի շուկայական ռիսկի կառավարման բաղկացուցիչ մասն է, բոլոր առևտրահիյն գործառնությունների համար սահմանվել են VaR սահմանաչափեր, և ռիսկի չափերը վերանայվում են ամեն օր ղեկավարության կողմից:

Արտարժույթային ռիսկ

Բանկը արտարժույթային ռիսկի հաշվարկն իրականացնում է ՎաՌ մեթոդաբանության համաձայն: Այդ նպատակով վերցվում են արտարժույթային փոխարժեքների համապատասխան ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը և արտարժույթային ՎաՌ-ը (99% վստահության մակարդակի պայմաններում), որի հիման վրա հաշվարկվում է Բանկի տվյալ օրվա արտարժույթային ռիսկը:

30.09.15

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	16,818,460	12,220,002	449,360	29,487,822
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	973,442	14,749,086	240,930	15,963,458
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	18,964,622	44,636,807	-	63,601,429
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	10,263,448	569,436	-	10,832,884
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	1,117,668	-	-	1,117,668
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	4,019,873	756,804	467	4,777,144
Ընդամենը՝ ակտիվներ	52,157,513	72,932,135	690,757	125,780,405
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	1,697,292	3,843,700	38,207	5,579,199
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,029,591	39,080,596	526,990	48,637,177
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,519,126	33,630,732	111,053	51,260,911
Վճարվելիք գումարներ	14,570	-	-	14,570
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	410,400	2,381,608	-	2,792,008
Այլ պարտավորություններ	626,973	75,659	33,795	736,427
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	27,600,660	75,168,595	671,838	103,441,093
Զուտ դիրք	24,556,853	(2,236,460)	18,919	22,339,312

Արտարժութային ռիսկ ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների
30.09.2015

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Սվոպերի գծով	-	-	-	-
- պարտավորություններ	1,543,135	-	-	-
- պահանջներ	-	1,515,872	-	-
Զուտ դիրք ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների	(1,543,135)	1,515,872	-	-
Զուտ բաց դիրք*	23,013,718	(720,588)	18,919	22,339,312

31.12.2014

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	17,203,655	23,918,699	326,001	41,448,266
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,684,315	5,876,861	322,415	10,883,591
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	19,446,446	46,540,399	-	65,986,845
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական արժեթղթեր	15,047,541	376,740	-	15,424,281
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ ակտիվներ	3,567,876	1,052,096	189	4,620,161
Ընդամենը՝ ակտիվներ	59,949,833	77,764,796	648,607	138,363,233
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,293,377	6,159,520	1,566	8,454,463
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,137,703	39,908,741	12,007	49,058,451
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27,146,605	37,447,470	405,130	64,999,205
Վճարվելիք գումարներ	20,981	-	-	20,981
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	410,400	1,437,550	-	1,847,950
Այլ պարտավորություններ	754,832	12,419	-	767,251
Ընդամենը՝ պարտավորություններ	37,470,521	78,806,180	417,137	116,693,838
Զուտ դիրք	22,479,312	(1,041,384)	231,470	21,669,395

**«I խմբի արտարժույթի» կազմում ներառված են՝ ԱՄՆ դոլար, ԵՎՐՈ, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Շվեյցարական ֆրանկ, Ճապոնական Իեն:
 ** «II խմբի արտարժույթի» կազմում ներառված են՝ Ռուսաստանյան ռուբլի, Ուկրաինական գրիվնա, ՄԱԷ դիրխամ, Վրացական լարի:

Արտարժույթային ռիսկ ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների

31.12.2014

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ֆորվարդային գործիքների գծով	-	-	-	-
- պարտավորություններ	-	-	-	-
-պահանջներ	-	-	-	-
Զուտ դիրք ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների	-	-	-	-
Զուտ բաց դիրք*	22,479,312	(1,041,384)	231,470	21,669,395

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկի գնահատում

2015թ. երրորդ եռամսյաում տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների միջին կուտակային ճեղքվածքը բացասական է 14 017 165 հազ. դրամ՝ նախորդ եռամսյակի բացասական 14 345 620 հազ. դրամի դիմաց, այսինքն բանկի զգայունությունը ըստ ակտիվների նվազել են: Միջին կուտակային ճեղքվածքը 2015թ-ի առաջին եռամսյակում նախորդ եռամսյակի համեմատ նվազել է 328 455 հազ. դրամով:

30.09.2015 թ-ի դրությամբ տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցությունը 30.06.2015թ.-ի համամատ աճել է 0.11 տոկոսային կետով կազմելով 86.25% նախորդ եռամսյակի 88.14% -ի դիմաց:

Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը և դրանց հարաբերակցության դինամիկան 2014թ.-2015թ.

ԱՄՍԱԹԻՎ	Կուտակային ճեղքվածք	Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցություն (%)
31.01.14	21,868,001	127.94
28.02.14	26,540,781	133.20
31.03.14.	21,798,915	126.41
30.04.14.	34,050,878	142.01
31.05.14.	31,216,870	139.34
30.06.14.	26,402,115	133.56
31.07.14.	22,172,908	129.35
31.08.14.	22,231,650	128.77
30.09.14.	14,911,872	118.70
31.10.14	(3,955,707)	96.15
30.09.14	9,007,363	109.75
31.12.14	11,217,570	113.02
31.01.15	(4,917,229)	95.21
28.02.15	(11,722,291)	88.94
31.03.15.	(13,094,482)	88.08
31.04.15	(10,925,696)	89.66
31.05.15	(18,340,102)	82.65
30.06.15.	(13,771,061)	86.11
31.07.15.	(12,319,409)	87.73
31.08.15.	(13,889,785)	86.42
30.09.15.	(15,842,301)	84.61

Բանկը յուրաքանչյուր ամսվա (միջին օրական կտրվածքով) հաշվարկում է ներգրավված միջոցների (ռեսուրսների) արժեքը՝ կիրառելով սեփական մեթոդաբանությունը: Հաշվարկը իրականացվում է նաև առանձին՝ ըստ ժամկետային և ցպահանջ ներգրավված միջոցների: Արդյունքները յուրաքանչյուր ամիս քննարկվում են Բանկի ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովի կողմից, և կիրառում են տեղաբաշխված միջոցների արժեքի (տոկոսադրույքի) որոշման համար:

30.09.2015

Հողվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	խցրան	խափարակում	խցրան	խափարակում	խցրան	խափարակում	խցրան	խափարակում	խցրան	խափարակում	խցրան	խափարակում
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	728,048	880,153	97,615	255,703	-	344,166	9,167	30,265	48,610	460,264	-	-
- վարկեր	-	880,153	97,615	255,703	-	344,166	9,167	30,265	48,610	460,264	-	-
- ավանդ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- հետզն. պայմանագ.	728,048	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր, փոխատվություններ, այդ թվում	2,098,997	336,609	2,695,011	1,092,744	1,114,688	3,210,384	1,215,216	3,456,910	8,310,585	25,465,929	4,003,466	12,108,630
- վարկեր	1,742,446	336,609	2,693,690	1,092,744	1,114,688	3,210,384	1,214,340	3,446,289	8,274,218	25,420,535	4,003,466	12,108,630
- ֆատկորինգ	-	-	1,321	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- լիզինգ	-	-	-	-	-	-	876	10,621	36,367	45,394	-	-
- հետզնման պայմանագրեր	356,551	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր, այդ թվում	443,659	-	-	-	-	-	5,490,830	-	3,313,323	-	543,913	552,289
- երկարաժամկետ պարտք. գործիքներ	443,659	-	-	-	-	-	5,490,830	-	3,313,323	-	543,913	552,289
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-	5,026,901	-	-	-	1,073,741	-
Տեղաբաշխված այլ միջոցներ	82,995	10,110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	3,353,699	1,226,872	2,792,626	1,348,447	1,114,688	3,554,550	11,742,114	3,487,175	11,672,518	25,926,193	5,621,120	12,660,919

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝	1,526,502	616,870	200,470	1,943,163	2,634,120	1,459,218	326,123	2,626,620	2,748,393	31,211,143	1,402,836	-
- վարկեր	114,959	122,359	5,098	1,943,163	445,870	1,459,218	48,123	2,501,155	2,748,393	31,163,772	1,402,836	-
- ավանդներ	411,543	494,511	195,372	-	2,188,250	-	278,000	125,465	-	47,371	-	-
- հետգնման պայամանագրեր	1,000,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- այլ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	12,115,431	18,082,587	546,564	3,082,437	843,610	3,778,407	1,034,462	8,137,275	2,369,861	480,061	3,752	7,019
- վարկեր	108,500	-	-	-	-	-	-	-	2,298,416	-	-	-
- ավանդներ	11,921,736	18,082,587	546,564	3,082,437	843,610	3,778,407	1,034,462	8,137,275	71,445	480,061	3,752	7,019
- հետգնման պայամանագրեր	85,195	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	472,530	-	472,530	400,000	2,368,550	-	-
- այլ պարտատոմսեր	-	-	-	-	-	472,530	-	472,530	400,000	2,368,550	-	-
Ներգրված այլ միջոցներ	-	42,061	-	33,785	-	199,948	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	13,641,933	18,741,518	747,034	5,059,385	3,477,730	5,910,103	1,360,585	11,236,425	5,518,254	34,059,754	1,406,588	7,019
Զուտ դիրք	(10,288,234)	(17,514,646)	2,045,592	(3,710,938)	(2,363,042)	(2,355,553)	10,381,529	(7,749,250)	6,154,264	(8,133,561)	4,214,532	12,653,900

31.12.2014

Հողվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	իսցումն	իսբյուր-վնասում	իսցումն	իսբյուր-վնասում	իսցումն	իսբյուր-վնասում	իսցումն	իսբյուր-վնասում	իսցումն	իսբյուր-վնասում	իսցումն	իսբյուր-վնասում
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	4,340,818	66,416	-	521,517	2,722	399,450	47,032	222,948	201,866	762,744	-	-
-վարկեր	-	66,416	-	521,517	2,722	399,450	47,032	222,948	201,866	762,744	-	-
-ավանդ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- հետզն. պայմանագ. -այլ	4,340,818	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր, փոխատվություններ, այդ թվում	1,261,110	630,528	2,152,267	1,119,234	831,883	2,207,412	1,303,545	2,542,183	10,541,969	33,967,775	3,622,730	6,981,013
- վարկեր	1,032,899	630,528	2,152,267	1,119,234	831,883	2,207,412	1,303,545	2,542,183	10,497,448	33,909,459	3,622,730	6,981,013
-լիզինգ	-	-	-	-	-	-	-	-	44,521	58,316	-	-
- հետզն. պայմանագ. -այլ	228,211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր, այդ թվում	-	-	1,103,842	-	2,035,439	-	648,420	-	9,850,155	-	1,041,854	370,979
- երկարաժամկետ պարտք. գործիքներ	-	-	1,103,842	-	2,035,439	-	648,420	-	9,850,155	-	1,040,512	370,979
- կապիտալի գործիքներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,342	-
Տեղաբաշխված այլ միջոցներ	23,982	10,858	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	5,625,910	707,802	3,256,109	1,640,751	2,870,044	2,606,862	1,998,997	2,765,131	20,593,990	34,730,519	4,664,584	7,351,992

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝	498,857	1,428,012	678,041	893,007	499,749	831,634	1,909,230	4,765,851	3,773,812	31,652,936	1,654,085	-
- վարկեր		617,949	4,648	585,167	279,749	831,634	251,510	4,648,007	3,773,812	31,605,439	1,654,085	-
- ավանդներ - հետգնման պայմանագրեր	498,857	810,063	673,393	307,840	220,000	-	1,657,720	117,844	-	47,497	-	-
- այլ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	11,160,109	19,032,814	1,296,473	3,699,691	1,098,606	3,589,625	3,381,291	8,994,878	109,816	2,245,616	4,261	5,099
- վարկեր	26,000	-	309,616	-	245,100	-	2,240,798	-	-	-	-	-
- ավանդներ - այլ	11,134,109	19,032,814	986,857	3,699,691	853,506	3,589,625	1,140,493	8,994,878	109,816	2,245,616	4,261	5,099
- այլ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	474,970	400,000	949,940	-	-
- այլ պարտատոմսեր	-	-	-	-	-	-	-	474,970	400,000	949,940	-	-
Ներգրավված այլ միջոցներ	-	118	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	11,658,966	20,460,944	1,974,514	4,592,698	1,598,355	4,421,259	5,290,521	14,235,699	4,283,628	34,848,492	1,658,346	5,099
Զուտ դիրք	(6,033,056)	19,753,142)	1,281,595	(2,951,947)	1,271,689	(1,814,397)	(3,291,524)	(11,470,568)	16,310,362	(117,973)	3,006,238	7,346,893

Տոկոսադրույքի ռիսկն իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով առաջացող ռիսկը:

Տոկոսադրույքի ռիսկի հաշվարկման համար կիրառվում է «Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելը» (GAP մոդել), որը հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Տոկոսադրույքի փոփոխությունների նկատմամբ բանկի զգայունությունը գնահատելու համար հաշվարկվում է «ճեղքվածքի հարաբերակցություն» (GAP/ASSETS) ցուցանիշը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի հարաբերությունը ակտիվներին:

Տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների միջին տոկոսադրույքներ

Հոդվածի անվանումը	30.09.2015		31.12.2014	
	ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
	%	%	%	%
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այլ թվում՝	14.2	7.62	15.12	8.36
- միջբանկային վարկեր		7.50	-	-
- միջբանկային ռեպո	-	-	20.50	-
- միջբանկային տոկոսային սվոպ	-	8.25	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	15.85	10.56	15.26	10.89
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	10.30	6.00	10.34	6
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9.93	4.96	8.40	7.53
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	11.21	7.37	11.41	7.61
Պարտավորություններ բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	13.00	8.00	13.00	8.5

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների պատճառով Բանկի ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության և դրա հետևանքով ֆինանսական կորուստներ կրելու հավանականությունն է:

Օանոթագրություն 32.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիության ռիսկը Բանկի կորուստներ կրելու և/կամ ստանձնած պարտավորությունների չկատարելու հավանականությունն է, որն առաջանում է ներգրավված և տեղաբաշխված միջոցների ժամկետային կառուցվածքի ճեղքվածքի կամ ակտիվների վաճառքի սահմանափակ կամ ոչ շահավետ հնարավորությունների արդյունքում:

Իրացվելիության ռիսկը պարունակում է ռիսկերի հետևյալ երկու տեսակները՝ 1. Արժուքային ռիսկ, որն առաջանում է արժույթի շուկայական փոխարժեքի տատանման հետևանքով և իրենից ներկայացնում է արժուքային փոխարժեքների տատանումներից առաջացող դրամական կորուստների հավանականությունը:

2. Տոկոսադրույքի ռիսկ, որն իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով առաջացող ռիսկը:

Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատումն իրականացնում են Բանկի Վարչությունը, Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը և Գանձապետը՝ Բանկի ներքին իրավական ակտերով սահմանված իրավասությունների շրջանակներում և կարգով:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար Բանկը կիրառում է հետևյալ մեթոդները՝

1. Վերլուծվում են իրացվելիության ռիսկի սահմանափակման նպատակով Բանկում սահմանված ցուցանիշները և գնահատվում են դրանց մակարդակները.
2. Պարբերաբար դիտարկվում են Բանկի հաշվեկշռի կառուցվածքի փոփոխման միտումները, դրամական հոսքերի փաստացի և կանխատեսվող ծավալները, որի հիման վրա գնահատվում է իրացվելիության ռիսկը.
3. Իրացվելի միջոցների ավելցուկի տեղաբաշխման և պակասորդի ներգրավման գործընթացի արդյունավետության վերլուծություն և գնահատում.
4. Բանկի պարտավորությունների (այդ թվում՝ ավանդային բազայի) բազմազանեցման (դիֆերսիֆիկացիայի) մակարդակի վերլուծություն և գնահատում

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման և սահմանափակման համար Բանկը սահմանում է հետևյալ նորմատիվները՝

1. Բանկում կանխիկ դրամական միջոցների և ակտիվների նվազագույն հարաբերակցությունը (3%)
2. Բանկի արտարժույթային բաց դիրքի առավելագույն սահմանաչափը.
3. Բանկի ընդհանուր իրացվելիության նվազագույն սահմանաչափը (25%)
4. Բանկի ընթացիկ իրացվելիության նվազագույն սահմանաչափը (65%)
5. Ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանափակումները.
6. Բանկի կողմից տրամադրվող վարկային գծերի ընդհանուր ծավալ և Բանկի ընդհանուր կապիտալ առավելագույն հարաբերակցությունը (60%):

Իրացվելիության ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական

Իրացվելիության ռիսկի ընդհանուր կառավարումն իրականացվում է Վարչության կողմից, որը՝

1. Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված քաղաքականություններով և կանոնակարգերով տրված իրավասությունների սահմաններում ապահովում է իրացվելիության կառավարմանն առնչվող սահմանաչափերի պահպանումը.

2. Հսկողություն է սահմանում և միջոցներ ձեռնարկում Բանկի ռազմավարական զարգացման ծրագրերով և ամենամյա բյուջեներով պլանավորված ակտիվապասիվային համամասնությունների, նպատակային ցուցանիշների պահպանման նկատմամբ.

3. Քննարկում և խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ ներքին իրավական ակտերը:

Բանկի իրացվելիության ընթացիկ կառավարումն իրականացնում է Բանկի Վարչության կողմից ձևավորվող և վերջինիս հաշվետու Բանկի կոլեգիալ, մշտապես գործող մարմինը՝ Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը, որը՝

1 Ամսական կտրվածքով քննարկում է Բանկի իրացվելիության կառավարման խնդիրները, իրացվելի միջոցների ավելցուկի տեղաբաշխման, պակասորդի ներգրավման գործընթացը և ընդունում համապատասխան որոշումներ.

2. Կարճաժամկետ (մինչև 3 ամսվա կտրվածքով) ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման փաթեթի կառուցվածքի փոփոխության հետ կապված ընդունում է որոշումներ՝ հիմնվելով Բանկի անցած ժամանակաշրջանի գործունեության վերլուծության, կարճաժամկետ և միջին ժամկետի կանխատեսումների արդյունքների վրա.

3. Ընդունում է որոշումներ Բանկի ընդհանուր դրամային և արտարժույթային իրացվելիության ապահովման վերաբերյալ

4. Ապահովում է իրացվելիության ռիսկի կառավարման ոլորտում Բանկի քաղաքականության իրագործումը:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարմանն առնչվող օպերատիվ, ամենօրյա խնդիրները յուրաքանչյուր օր Գանձապետի ներկայացմամբ քննարկվում են Բանկի Գործադիր տնօրենի մոտ՝ պատասխանատու ստորաբաժանումների ղեկավարների (Գլխավոր հաշվապահի, Դիլինգ կենտրոնի տնօրենի, Վարկավորման և միջոցների ներգրավման, Ռազմավարության, մեթոդոլոգիայի և ռիսկերի գնահատման վարչությունների պետերի) մասնակցությամբ խորհրդակցական ժողովի ժամանակ:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի ամենօրյա կառավարումն իրականացնում է Գանձապետը, որը

- համակարգում է Բանկի այն ստորաբաժանումների աշխատանքը, որոնց գործառնություններն ազդում են իրացվելիության մակարդակի վրա, հսկում է ներբանկային դրամաշրջանառությունը

- ամփոփում և վերլուծում է իրացվելիության մակարդակի, դրամարկղային գործառնությունների վերաբերյալ պատասխանատու ստորաբաժանումների ամենօրյա տեղեկատվությունը և նախապատրաստում է միջոցների կառավարման վերաբերյալ առաջարկություններ

- ապահովում է իրացվելիության ռիսկի կառավարման վերաբերյալ Բանկի Վարչության, Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովի որոշումների, Գործադիր տնօրենի հանձնարարականների կատարումը:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար վերահսկվում են հետևյալ ցուցանիշները՝

-ՀՀ կենտրոնական բանկում թղթակցային հաշիվների և պարտադիր պահուստների միջոցները և ներդրված ավանդները

-Թանկարժեք մետաղների բանկային (ստանդարտացված) ձուլակտորները

-ՀՀ պետական պարտատոմսերը՝ ընթացիկ (շուկայական) արժեքով՝ բացառությամբ գրավադրված, ռեպո համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթերի

-ռեզիդենտ և օտարերկրյա բանկերում թղթակցային հաշիվների մնացորդները

-միջոցների ներգրավումը

-տրամադրված վարկերի մարումը

- ակտիվների վաճառքը

-տոկոսային և ոչ տոկոսային եկամուտները

-նախկինում անհուսալի ճանաչված և Բանկի հաշվեկշիռի դուրս գրված ակտիվների վերադարձը:

Բանկի իրացվելիության ընդհանուր կառավարումն իրականացվում է Բանկի Վարչության կողմից, որը վերահսկողություն է սահմանում և անհրաժեշտության դեպքում միջոցներ է ձեռնարկում Բանկի ռազմավարական զարգացման ծրագրերով և ամենամյա բյուջեներով պլանավորված ակտիվապասիվային համամասնությունների, նպատակային ցուցանիշների պահպանման նկատմամբ:

Բանկի իրացվելիության ընթացիկ կառավարումն իրականացնում է Բանկի Վարչության կողմից ձևավորվող և վերջինիս հաշվետու Բանկի կուլեգիալ, մշտապես գործող մարմինը՝ Ակտիվների և պասիվների կառավարման հանձնաժողովը (այսուհետ՝ ԱՊԿՀ), որն ամսական կտրվածքով քննարկում է Բանկի իրացվելիության կառավարման խնդիրները, իրացվելի միջոցների ավելցուկի/պակասորդի, ներգրավման/տեղաբաշխման գործընթացը և ընդունում համապատասխան որոշումներ:

Բանկի իրացվելիության կառավարման ամենօրյա, ընթացիկ խնդիրները քննարկվում են Բանկի գործադիր տնօրենի մոտ՝ պատասխանատու ստորաբաժանումների ղեկավարների մասնակցությամբ խորհրդակցական ժողովի ժամանակ:

Բանկի իրացվելիության օպերատիվ, ամենօրյա կառավարումն իրականացնում է Փանծապետը՝ ղեկավարվելով սույն Կարգով, Բանկի Վարչության, ԱՊԿՀ-ի որոշումներով և հանձնարարականներով: Ներգրավման գործառնություններ իրականացնելիս հաշվի են առնվում ամենամյա բյուջեով սահմանված ռեսուրսների ծավալային համամասնությունները, կանխատեսվում են ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցներն ըստ ժամկետայնության, ըստ տեսակների՝ ձգտելով հնարավորինս տարբերակել և նվազեցնել ռիսկը:

Ակնթարթային իրացվելիությունը կառավարելիս նորմավորվում է նոստրո թղթակցային հաշիվների և դրամարկղի ռեսուրսների հարաբերակցությունը հաճախորդների ցպահանջ հաշիվների մնացորդների նկատմամբ /20%-ից ոչ պակաս/, որը գնահատվում է փաստացի և վիճակագրական տվյալների կանխատեսման հիման վրա , կարգավորվում է միջբանկային գործառնությունների միջոցով և հաշվարկվում է ամսվա կտրվածքով միջին օրեկան ցուցանիշի միջոցով: Ընթացիկ իրացվելիության ռիսկը կառավարելիս օգտվելով փաստացի և կանխատեսվող ցուցանիշների օրական շարժից՝ կիրառվում են համապատասխան վճարային օրացույցներ՝ հիմք ընդունելով հետևյալ չափանիշները.

-բանկի վճարահաշվարկային օրական պարտավորությունները,

- դրամական հոսքերի օրական շարժը,

- վարկերի, ավանդների, արժեթղթերի հետ կապված գործառնությունների օրական շարժը:

Ապահովվում է Բանկի ազատ ռեսուրսների վերաբաշխումը եկամուտ ձևավորող կենտրոնների միջև՝ հսկողություն սահմանելով և կառավարելով ներբանկային դրամաշրջանառությունը:

Բանկի վճարային դիրքի հսկումը՝ իրացվելի ակտիվների գումարի համապատասխանությունը վճարահաշվարկային պահանջարկին օրական և առաջիկա շաբաթվա կտրվածքով, իրականացնում է Փանծապետը:

Բանկի ընդհանուր իրացվելիության և ամենամյա բյուջեով հաստատված ակտիվապասիվային համամասնությունների պահպանման հսկողությունն իրականացվում է Բանկի Ռազմավարության, մեթոդոլոգիայի և ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը ամսական կտրվածքով վերլուծում է շեղումները և ներկայացնում Վարչության քննարկմանը:

Բանկի արտարժույթային դիրքի՝ գործող նորմատիվային դաշտին համապատասխանության հսկողությունն իրականացնում է Բանկի Դիլինգային կենտրոնը:

Բանկի իրացվելիության կառավարման նպատակով նոր գործիք կիրառելիս պատասխանատու ստորաբաժանումների կողմից սահմանված կարգով հաստատման են ներկայացվում անհրաժեշտ ընթացակարգերը և ներքին հսկողությունը, որով պետք է սահմանվեն գործիքի նկարագրությունը, նոր գործիքից հնարավոր կորուստների վերլուծությունը՝ հաշվի առնելով Բանկի իրացվելիության և ընդհանուր կապիտալի մակարդակները, ինչպես նաև այդ գործիքի գծով ռիսկերի գնահատման, հսկման և մոնիտորինգի գործընթացը:

30.09.2015թ.

Հողվածի անվանումը	Չաշխատող		Սարմանը մնացել է							Անժամկետ	Ընդամենը	
	ժամկետանց	ժամկետային	ցայսօր	մինչև 1 ամիս	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6-ից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի			
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ												
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	29,377,822	-	-	-	-	-	-	-	110,000	29,487,822
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	11,252,922	3,061,959	434,137	322,377	118,463	353,439	-	-	420,161	15,963,458
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	303,660	1,792,334	-	3,628,974	6,748,319	7,274,906	8,551,524	29,910,043	5,391,669	-	-	63,601,429
Արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	910,909	4	9,612	6,479,645	3,313,323	1,181,220	-	55,839	11,950,552
- առևտրային նպատակով պահվող	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- վաճառքի համար մատչելի	-	-	-	868,572	4	8,022	5,490,923	3,313,323	1,096,201	-	55,839	10,832,884
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված	-	-	-	42,337	-	1,590	988,722	-	85,019	-	-	1,117,668
Այլ պահանջներ	-	54,292	7,759	1,270,726	-	119,631	-	-	3,324,236	-	500	4,777,144
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	303,660	1,846,626	40,638,503	8,872,568	7,182,460	7,726,526	15,149,632	33,576,805	9,897,125	586,500	125,780,405	
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I խմբի արտարժույթով	214,141	1,546,933	23,228,888	3,224,558	3,811,705	5,632,418	6,315,882	24,203,179	4,368,055	386,376	72,932,135	
II խմբի արտարժույթով	-	-	623,880	33,092.00	-	-	-	-	-	33,785.00	690,757	
Այդ թվում՝												
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով					17,764	397,357	1,183,817	35,496				1,634,434
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	233,440	1,517,262	10,340,142	6,530,036	7,154,014	7,194,121	13,683,369	33,527,161	6,572,889		86,752,434	
Անտոկոս	10,890	318,169	30,298,361	1,647,207	-	113,745	204,410		3,324,236	586,500	36,503,518	
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ												

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ		-	911,207	921,500	5,509,320	7,028,505	7,327,682	26,369,730	569,233	-	48,637,177
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	-	-	28,552,159	2,252,291	3,672,128	4,710,181	9,212,134	2,851,248	10,770	-	51,260,911
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	27,951,246			-	-	-	-	-	27,951,246
- ժամկետային ավանդներ		-	-	2,048,867	3,672,128	4,661,416	9,212,134	552,832	10,770	-	20,158,147
- այլ	-	-	600,913	8,119		-	-	-			609,032
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	-	-	-	492,628	4,540	-	873,710	1,421,130	-	-	2,792,008
Այլ պարտավորություններ	-	-	374,436	376,561	-	-	-	-	-		750,997
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ			4,764,515	229,922	402,306	103,534	67,625	11,297			5,579,199
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	29,837,802	4,042,980	9,185,988	11,738,686	17,413,526	30,642,108	580,003	-	103,441,093
Այդ թվում՝											
I խմբի արտարժույթով	-	-	16,870,164	10,748,152	2,285,415	15,177,349	5,425,305	24,242,786	419,424		75,168,595
II խմբի արտարժույթով	-	-	113,267	524,786	33,785	-	-	-	-	-	671,838
«Խոշոր» պարտավորություններ*	-	-	-	812	1,302,061	2,136,530	3,967,321	-	17,171,988	-	24,578,712
Այդ թվում՝											
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով				2,630,868	17,182,319	8,282,849	745,315			-	28,841,351
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով			1,665,563	(585,709)	(8,010,724)	3,455,837	16,668,211	30,642,108	580,003	-	44,415,289
Անտոկոս			28,172,239	1,997,821	14,393					-	30,184,453
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	303,660	1,846,626	10,800,701	4,829,588	(2,003,528)	(4,012,160)	(2,263,894)	2,934,697	9,317,122	586,500	22,339,312
Այդ թվում՝											
I խմբի արտարժույթով	214,141	1,546,933	6,358,724	(7,523,594)	1,526,290	(9,544,931)	890,577	(39,607)	3,948,631	386,376	(2,236,460)
II խմբի արտարժույթով	-	-	510,613	(491,694)	(33,785)	-	-	-	-	33,785	18,919
փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-	-	(17,164,555)	(7,885,492)	438,502	35,496	-	-	(27,206,917)
ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	233,440	1,517,262	8,674,579	7,115,745	15,164,738	3,738,284	(2,984,842)	2,885,053	5,992,886	-	42,337,145
Կուտակային իրացվ. ճեղքվածք	10,890	318,169	2,126,122	(350,614)	(14,393)	113,745	204,410	-	3,324,236	586,500	6,319,065

31.12.2014

Հողվածի անվանումը	Չաշխատող		Մարմանը մնացել է							Անժամկետ	Ընդամենը
	ժամկետանց	ժամկետային	ցպահանջ	մինչև 1 ամիս	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6-ից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	41,068,355	-	-	-	-	-	-	380,000	41,448,355
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	4,298,176	4,125,406	526,971	404,041	271,211	970,112	-	287,674	10,883,591
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	141,802	1,032,110	-	2,158,825	3,151,471	2,921,457	3,755,940	42,431,284	10,393,956	-	65,986,845
Արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	1,145,898	2,072,772	661,416	10,022,179	1,466,177	55,839	15,424,281
- առևտրային նպատակով պահվող	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- վաճառքի համար մատչելի	-	-	-	-	1,145,898	2,072,772	661,416	10,022,179	1,466,177	55,839	15,424,281
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պահանջներ	26,603	-	1,466,739	166,532	-	-	66,917	-	2,892,870	500	4,620,161
ԸՆԴԱՍԵՆԸ	168,405	1,032,110	46,833,270	6,450,763	4,824,340	5,398,270	4,755,484	53,423,575	14,753,003	724,013	138,363,233
Այդ թվում՝											
I խմբի արտարժույթով	76,281	759,719	27,545,204	2,674,933	1,475,315	2,539,339	2,691,673	33,153,007	6,826,924	287,674	78,030,069
II խմբի արտարժույթով	-	-	648,416	1,135	-	-	-	-	-	-	649,551
Այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	903,107	226,688	754,556	1,694,320	332,174	76,017	-	-	3,986,862
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	141,802	1,032,110	3,672,688	5,555,730	4,095,860	3,719,308	4,289,072	53,347,558	14,785,210	-	90,639,338
Անտոկոս	26,603	-	42,411,004	839,627	-	3,288	198,968	-	-	724,013	44,203,503
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											

Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	1,434,337	494,319	1,170,669	1,996,025	6,618,919	35,691,397	1,652,785	-	49,058,451
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	37,051,888	5,574,667	3,421,018	4,837,067	9,805,508	4,299,310	9,747	-	64,999,205
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	27,305,104			-	-	-	-	-	27,305,104
- ժամկետային ավանդներ		-	-	5,566,358	3,216,070	4,837,067	9,805,508	4,299,310	9,747	-	27,734,060
- այլ	-	-	9,746,784	8,309	204,948	-	-	-			9,960,041
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	-	-	-	-	-	-	483,518	1,364,432	-	-	1,847,950
Այլ պարտավորություններ	-	-	162,323	481,053	18,355	126,501	-	-	-		788,232
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ			5,965,080	2,942,208	1,288,229	387,662	522,654	45,122			11,150,955
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	38,648,548	6,550,039	4,610,042	6,959,593	16,907,945	41,355,139	1,662,532	-	116,693,838
Այդ թվում	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
I խմբի արտարժույթով	-	-	17,206,866	3,941,101	4,070,813	6,338,607	15,310,512	31,959,491	5,098		78,832,488
II խմբի արտարժույթով	-	-	417,137	211,900	-	-	-	-	-		629,037
«Խոշոր» պարտավորություններ*	-	-	5,718,790	-	554,666	1,192,867	2,871,892	11,399,280			21,737,495
Այդ թվում											
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	474,970	8,262,080	21,996,090	814,506	-	-	-	31,547,646
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	-	-	27,229,109	5,559,336	4,523,590	6,959,593	12,045,081	15,145,327	1,662,532	-	73,124,568
Անտոկոս	-	-	11,648,949	650,706	86,452	-	-	-	-	-	12,386,107
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	168,405	1,032,110	8,184,722	(99,276)	214,298	(1,561,323)	(12,152,461)	12,068,436	13,090,471	724,013	21,669,395
Այդ թվում											
I խմբի արտարժույթով	-	-	10,338,338	-	(2,595,498)	(3,799,268)	(12,618,839)	1,193,516	-	-	(802,419)
II խմբի արտարժույթով	-	-	231,279	(210,765)	-	-	-	-	-	-	20,514
փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-	-	(7,507,524)	(20,301,770)	(482,332)	76,017	-	-	(27,560,784)
ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	141,802	1,032,110	-	-	(427,730)	(3,240,285)	(7,756,009)	38,202,231	13,122,678	-	17,514,770
Կուտակային իրացվ. ճեղքվածք	26,603	-	30,762,055	-	(86,452)	3,288	198,968	-	-	724,013	31,817,396

Ծանոթագրություն 33 Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն

30.09.2015թ. դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմված է 5 000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, թվով 1 277 501 հատ սովորական բաժնետոմսերից, որոնց ընդհանուր ծավալը կազմում է 6 387 505 հազ. ՀՀ դրամ:

2014-2015թթ.-ին Բանկի բաժնետիրական կապիտալը չի ավելացել:

Ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշներ

2015թ.	Ընդհանուր կապիտալ	Ռիսկով կշռված ակտիվներ	Ընդհ. կապ. համարժեք. փաստացի (%)	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ (%)
1	2	3	4 (2/3)	5
Հունվար	21,543,031	116,298,633	18.52	12.0
Փետրվար	21,588,264	116,481,914	18.53	12.0
Մարտ	21,591,471	115,745,228	18.65	12.0
Ապրիլ	21,095,721	112,431,103	18.76	12.0
Մայիս	21,028,181	107,336,939	19.59	12.0
Հունիս	21,102,554	105,434,520	20.01	12.0
Հուլիս	21,622,227	104,513,109	20.69	12.0
Օգոստոս	21,552,078	108,737,440	19.82	12.0
Սեպտեմբեր	21,299,253	108,662,885	19.60	12.0

2014թ.	Ընդհանուր կապիտալ	Ռիսկով կշռված ակտիվներ	Ընդհ. կապ. համարժեք. փաստացի (%)	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ (%)
1	2	3	4 (2/3)	5
Հունվար	19,532,732	101,002,426	19.34	12.0
Փետրվար	19,778,615	103,351,963	19.14	12.0
Մարտ	20,138,229	105,688,334	19.05	12.0
Ապրիլ	20,369,331	105,206,131	19.36	12.0
Մայիս	20,652,571	104,919,711	19.68	12.0
Հունիս	20,822,352	106,385,078	19.57	12.0
Հուլիս	21,014,175	103,938,236	20.22	12.0
Օգոստոս	21,131,760	104,211,675	20.28	12.0
Սեպտեմբեր	21,059,400	107,664,660	19.56	12.0
Հոկտեմբեր	21,332,274	108,608,894	19.64	12.0
Նոյեմբեր	21,389,648	111,407,621	19.20	12.0
Դեկտեմբեր	21,450,189	117,518,579	18.25	12.0

Ստորև ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ Բազելի ռիսկի կշիռների դասերի:

30.09.2015

Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	48,663,720	181,312	-	-
10%	2,243,398	-	-	224,340
20%	3,583,773	-	-	716,755
30%	2,424,853	-	-	727,456
50%	6,823,780	13,296	-	3,418,538
75%	1,096,749	-	-	822,561
100%	18,054,496	810,507	-	18,865,003
110%	-	-	-	-
150%	45,067,725	2,058,099	-	70,688,737
Ընդամենը	127,958,494	3,063,214	-	95,463,389

31.12.2014

Ուսուցիչի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	48,608,798	3,142,778	-	-
10%	4,467,034	31	-	446,707
20%	3,635,243	20	-	727,053
30%	2,370,603	20	-	711,187
50%	7,948,559	30	-	3,974,294
75%	1,267,014	91,646	-	1,018,996
100%	19,041,122	1,617,232	-	20,658,354
110%	-	18	-	20
150%	47,804,683	2,514,722	-	75,479,107
Ընդամենը	135,143,057	7,366,496	-	103,015,716

Ծանոթագրություն 34 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք

Ստորև ներկայացվում են ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՀՀՀՀՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները, որոնց վերաչափումից օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում, իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք - հիմնականում ձեռք են բերվել ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով - կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար վկայություն կա կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ - սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպության կողմից նախատեսվում են որպես իրավական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիք, որի վերաչափումից օգուտները և վնասները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում:

Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք չունեն գնանշված շուկայական գին գործող շուկայում՝ բացառությամբ անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառելու նտադրությամբ տրամադրվածներից:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնանշված շուկայական գնի վրա՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնորոշման մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

30.09.2015թ. և 31.12.14թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35 Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում

2014 և 2015թ. երրորդ եռամսյակում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալները բացակայում են:

Ծանոթագրություն 36. Ապաճանաչում

2014 և 2015թ. երրորդ եռամսյակի ընթացքում Բանկը չի ունեցել փոխանցված ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ կամ որոնց մի մասը չի բավարարում ապաճանաչման չափանիշներին, կամ երբ առկա է «շարունակվող մասնակցություն»:

Ծանոթագրություն 37 Գրավադրված ակտիվներ

30.09.2015թ. և 31.12.14թ. դրությամբ Բանկը գրավադրված ակտիվներ չի ունեցել:

Ծանոթագրություն 38. Ընդունված գրավ

30.09.2015թ. և 31.12.14թ. դրությամբ Բանկն ունի գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք Բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

	30.09.2015	31.12.2014
Արժեթղթեր	1,315,019	1,638,281
Թանկարժեք մետաղներ, ոսկու ջարդոններ և թանկարժեք քարեր	6,546,144	4,862,593
Անշարժ գույք և այլ հիմնական միջոցներ	125,190,717	127,105,475
Պատրաստի արտադրանք և ապրանքներ	2,565,880	3,720,986
Դրամական միջոցներ	959,358	4,532,457
Այլ գրավ	14,650,676	5,779,724
Երաշխավորություններ	163,780,709	159,708,026
Ընդամենը	315,008,503	307,347,542

Ծանոթագրություն 39 Պարտավորությունների չկատարում/խախտում

Բանկը 2015թ.-ի երրորդ եռամսյակի և 2014թ.-ի ընթացքում չի ունեցել խախտումներ կամ պարտավորությունների չկատարման դեպքեր:

